

KAP Stratégiai Terv 2023- 2027

A Sághegy LEADER Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája

Készítette a Sághegy LEADER Egyesület
munkaszervezete és Tervezői Csoportja
2023. szeptember 28.
Sághegy LEADER Egyesület
9600 Sárvár, Batthyány L. u. 34.

Tartalom

Rövidítések jegyzéke	2
Bevezetés.....	3
1. A HFS és a KAP ST kapcsolata	4
2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése	6
3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása	8
4. Horizontális célok	10
4.1 Esélyegyenlőség.....	10
4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem.....	11
5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	12
6. Külső koherenciák azonosítása.....	15
7. Helyzetfeltárás.....	18
7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása.....	18
7.2 SWOT analízis	22
8. A stratégia beavatkozási logikája	24
8.1 A stratégia jövőképe.....	24
8.2 A stratégia célhierarchiája.....	25
9. Cselekvési terv	25
9.1 Az intézkedések leírása.....	25
9.2 Együttműködések.....	30
9.3 Kommunikációs terv.....	33
9.4 Egyéb, a HACs által megvalósított projektek	35
10. Monitoring és Indikátorok.....	36
10.1 Monitoring.....	38
10.2 Az indikátorok megadása	39
11. Indikatív pénzügyi terv	43
Mellékletek.....	44

Rövidítések jegyzéke

EU Európai Unió

HACS Helyi Akciócsoport

HBB Helyi Bíráló Bizottság

HF Helyi Felhívás

HFS Helyi Fejlesztési Stratégia

IH Irányító Hatóság

KAP Közös Agrárpolitika

KAP ST Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv

LEADER Községi kezdeményezés a vidék gazdasági fejlesztése érdekében

SWOT Erősségek, Gyengeségek, Lehetőségek, Veszélyek elemzés módszer

VP Magyarország - Vidékfejlesztési Program 2014 - 2020

TKCS Tervezéskoordináló Csoport

SLE Sághegy LEADER Egyesület

Értékkel bíró rendezvény: olyan rendezvények, attrakciók köre, melyek programjában megjelennek a térségben megtalálható történelmi, kulturális értékek, hagyományok, illetve kiemelt hangsúlyt kapnak nemzetünkre, a tájegységre jellemző, a magyarság történelmi, kulturális hagyományai, építészeti és kulturális örökségének elemeire épülő tevékenységek, produkciók.

Hátrányos helyzetű pályázó vagy munkavállaló: nő, alacsony iskolai végzettségű (maximum általános iskolai), 25 év alatti vagy 55-64 év közötti személy.

Helyi termék: a helyben megtermelt, vagy összegyűjtött alapanyagokból, helyi receptek alkalmazásával, nem nagyüzemi keretek között előállított termék. Lokálisan a Celldömölki és a Sárvári járás területén készült termék.

Helyi fellépő: a magyar hagyományoknak megfelelő táncegyüttesek, dalkörök, néptánc vagy népzenei előadók, kórusok, énekesek (népdal, operett), mesemondók, egyéb hagyományőrző csoportok előadása. Lokálisan kizárólag a Celldömölki és a Sárvári járás területén bejegyzett kulturális előadók vagy művészeti csoportok.

Kézműves termék: helyi alapanyagokból, vagy jelentős helyi élőmunka ráfordítással készülő termék. Lokálisan kizárólag a Celldömölki és a Sárvári járás területén készült termék.

Bevezetés

A Sághegy LEADER Egyesület vezetősége és munkaszervezet a második LEADER programozási időszak történéseit és tanulságait, valamint a korábbi időszak tapasztalatait a ciklus végén összegezte. Ezen tanulságok birtokában kezdte meg 2022. őszén az új Helyi Fejlesztési Stratégia tervezését. A térségi fejlesztések eredményességének és sikerének egyik feltétele a helyi szereplők megszólítása, figyelmük ráirányítása arra, hogy a települések, a térség fejlesztése olyan közös ügyünk, amelyért együtt, egymással összefogva magunk is sokat tehetünk. A térség és a települések közösségeinek együttgondolkodására és cselekvésére buzdítunk főként a helyi és térségi gazdaságfejlesztés szorgalmazásával. A Sághegy LEADER Egyesület a célok elérését szolgáló helyi gazdaságfejlesztési eszközök kiválasztását kívánja támogatni. A gazdaságfejlesztési eszközök helyes alkalmazása az utóbbi években kulcskérdéssé vált, a gazdaság helyzete ismételten felhívta a figyelmet arra, hogy a globalizáció közepette csak azok a közösségek lehetnek sikeresek, amelyek felismerik helyi értékeiket és azok tudatos fejlesztésére törekcsenek.

A kreatív és innovatív ötletek, a fejlesztési források hatékony felhasználása kézzelfogható tartalommal segít megtölteni a „globális kihívások, helyi válaszok” szlogent. Csak a fejlesztési cél elérése szempontjából egyértelműen indokolt, költséghatékony, a gazdasági-, társadalmi- és környezeti fenntarthatóság elveinek megfelelő kiadási tételekkel bíró projektjavaslat részesülhet támogatásban. A projektgazdának biztosítania kell a „jó gazda gondossága” elvét, ami nem sértheti más közösség érdekeit és nem vezethet a területi különbségek növekedéséhez.

Felhívásainkban minden esetben szorgalmazzuk a helyi vállalkozók bevonását, közösségi célú felhívásainkban kötelezővé tesszük valós együttműködések megvalósítását, a támogatott rendezvények során nagy hangsúlyt fektetünk az identitástudat erősítésére, hagyományaink megőrzésére, teret biztosítunk a helyi előadóknak, termelőknek, kézműveseknek.

1. A HFS és a KAP ST kapcsolata

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS kódja és leírása

SO8 - A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos biogazdaságot és a fenntartható erdészetet is beleértve.

Az EREDMÉNYMUTATÓ kódja és leírása

R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya

A HFS-ben a Sághegy LEADER Egyesület (továbbiakban SLE) a helyi sajátosságok mellett a KAP ST igényfelmérésének alábbi releváns elemeit azonosította:

8.1.1	8.1.2	8.1.3	8.2.4
-------	-------	-------	-------

Az elemek felsorolása az 2. számú mellékletben található.

Beavatkozási logika

A Sághegy LEADER Egyesület a szervezet megalakulásakor elfogadott Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájában, valamint a 2014-2020-as tervezési időszak Helyi Fejlesztési Stratégiájában vállalta, hogy hozzájárul a társadalmi együttműködés erősítéséhez, a vidék megtartó erejének növeléséhez, a vidéki életforma fennmaradásához és az élhetőbb vidék megteremtéséhez. Az önkormányzatok fontos szerepet játszanak a kis települések életében, általában ők a közösségi élet mozgatórugói. Számukra fontos a településükön élő emberek összefogása, helyben tartása. Az általuk szervezett programok lehetőséget nyújtanak a településen élők összehozására, erős közösség kialakítására, a mikrokörnyezetben élők bemutatkozására. A vidék meghatározó közösségi szereplői a civil szervezetek tagjai. Általuk őrződik meg a múlt, gyűjtésük által folytatódik a hagyomány ápolás. Eszközparkjuk fejlesztése lehetővé teszi a jelentősebb részvállalást a közösségi életben, erősíti összetartozásukat, vagy a vállalt feladataikat magasabb minőségben tudják elvégezni. Az erős vállalkozások erős vidéket eredményeznek. Célunk a munkahelyteremtés, a vidéki munkahelyek megtartása, munkakörülmények javítása, szolgáltatási körök bővítése, helyi termék előállítás és termékkör bővítése, vállalkozói versenyképesség javítása. Konkrét célkitűzéseink, intézkedéseink illetve az illeszkedések a 2. számú mellékletben olvashatóak. A SLE az IH által szabott feltételrendszer mellett is törekszik a HFS közösség általi kidolgozására. Ennek keretében a LEADER megközelítés hét alappilléreét érvényre juttatja, mind a tervezés, mind a megvalósítás során. A LEADER 7 alappilléreinek ismertetése az 3. számú mellékletben található.

A KAP ST „RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása” megnevezésű beavatkozása tartalmazza a LEADER támogatáshoz kapcsolódó kereteket.

Ez a beavatkozás a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló HACs-ok számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACs-ok a KAP ST céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő HFS-t dolgoznak ki. Az IH által jóváhagyott HFS-ben a HACs-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACs-ok kizárólagos feladata és

felelőssége, amelyhez a beavatkozás biztosítja a szükséges pénzügyi keretet. Amennyiben egy HFS a kiválasztási kritériumok alapján nem fogadható el az IH által, az visszaküldésre kerül javítás céljából az érintett HACS részére.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett, a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése úgy, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a HFS közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl. Ennek keretében a HACS-ok támogathatják a projektötletek pályáztatá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

A LEADER program hét alappilléreinek megvalósítása

- 1) **Területalapú megközelítés:** A Sághegy LEADER Egyesület által lefedett terület egy homogén, összefüggő egység, a Sárvári járás 31 és a Celldömölki járás 27 településéből tevődik össze. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok, szokások, történelem, illetve földrajzi helyzetük köti össze.
- 2) **Alulról építkező megközelítés:** A LEADER program hatékony és eredményes megvalósítását az teszi lehetővé, hogy a fejlesztési igényeket alulról jövő módon a helyi viszonyokat és erőforrásokat ismerő helyi lakosok, civilek, vállalkozók és önkormányzatok fogalmazzák meg, mivel ők ismerik a legjobban a helyi fejlesztési igényeket. A HACS több módon is ösztönzi a helyi szereplőket, hogy vegyenek részt a közösségi tervezésben és minél több fejlesztési ötletet fogalmazzanak meg. Cél, hogy a térség minden szereplőjének igényét kielégítő stratégia jöjjön létre és valósuljon meg.
- 3) **Innovativitás:** Azon projektötleteket, melyek korábban a térségben még nem fogalmazódtak meg, újítsanak mondhatóak, kiemelten támogatjuk. Ebbe beletartozik a más térségekben megvalósított és hatékonyan működő jó gyakorlatok átforgalmazása és megvalósítása is, valamint a vállalkozáson belül létrejövő innováció, melynek köszönhetően új termék, új módszer, új szolgáltatás kerül bevezetésre vagy korszerűbb, modernebb eszköz, gép beszerzésével magasabb minőség érhető el.
- 4) **Integrált megközelítés:** A stratégia nem egy ágazat fejlesztésére koncentrál, hanem arra, hogy a különböző ágazati szereplők fejlesztései révén a stratégiában megfogalmazott közös célokhoz minden projekt hozzájáruljon.
- 5) **Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek:** A Sághegy LEADER Egyesület az általa lefedett területen decentralizált módon rendelkezik a HFS által meghatározott fejlesztési és működési forrásaival. A szervezet képes a független működésre és döntéshozatalra a megfelelő működési támogatással. A térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában, így a HACS-nak a tervezési területéhez tartozó minden települési önkormányzat a tagja, továbbá tagságát számos civil szervezet és vállalkozás erősíti. A döntéshozatal többszintű. A fő döntéshozó szerv a Közgyűlés, így minden tagnak rálátása és ráhatása van a döntéshozatalra, mely ezáltal átlátható, hatékony megvalósítást és ellenőrzést eredményez.
- 6) **Hálózatépítés, együttműködés:** Több régió belüli vagy szomszédos LEADER akciócsoporttal volt már közös együttműködési projektünk, ilyen pl. a Szigetköz-Mosoni-sík LEADER Egyesület, vagy az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület. Ugyan nem konzorciumi tagként, de részt vettünk Nyugat-Dunántúli Helyi Akciócsoportok és a „BAKONYÉRT” Egyesület térségszertei együttműködésében, mely a „Nyugat-dunántúli HACS Akadémia” címet viselte. Ezeket az

együttműködések szeretnénk tovább vinni és fejleszteni. Ezen felül a térségen belüli együttműködések is szeretnénk erősíteni a saját projekt megvalósításával.

- 7) **Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása:** A HACS-ok által koordinált stratégiák megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását, mélyítését. Mind a tervezésbe, mind a projekt megvalósításba a lehető legtöbb térségi szereplő bevonása fontos számunkra. A civil-, köz- és üzleti szféra szereplői a tagságban és a Tervezéskoordináló Csoportban is egyaránt képviseltetik magukat. Rendezvényes felhívásunkat kötelező együttműködésben valósíthatják meg a pályázók, így valósulhat meg egy-egy településen belül a szférák közötti kapcsolat kialakítása.

Irányadó jogszabályok:

- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/1060 RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízünpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

2. A HFS előkészítése, tervezésének szervezése

A Sághegy LEADER Egyesület munkaszervezete a tervezési területén 2022. őszén a tagság körében e-mailben a Projekt Adatlapok kiküldésével, a széles nyilvánosság előtt újsághírben, valamint a saját weboldalán és Facebook oldalán megjelentetett értesítésben hívta fel a tagság és az érdeklődők figyelmét 2023-2027-es ciklus Helyi Fejlesztési Stratégia tervezés kezdetére, a tervezési folyamatokra. A Projekt Adatlap kitöltésével, visszaküldésével a köz-, üzleti és civil szféra képviselői felhívásunkra megfogalmazhatták fejlesztési elképzeléseiket. LEADER közösségi célú jogcímekhez sorolható elképzelés 32 db érkezett, 12 településről. LEADER vállalkozásfejlesztési jogcímre tervezési területünk 7 településről érkezett 18 db projekt ötlet.

Az elképzelések nem minden esetben voltak „LEADER szerűek”, de összességében megállapítható, hogy a közösség igényei nagyrészt megegyeznek a korábbiakban felmerült igényekkel. A visszaküldött, kitöltött Projekt Adatlapok tartalma alapján vállalkozásfejlesztési és közösségi célú összesítést készítettünk, melyet a 2022. december 12.-én megalakult Tervezéskoordináló Csoport részére még novemberben eljuttatunk egy rövid LEADER ismertetővel egyetemben.

2022. december 12.-én 12 fővel megalakult a gazdaságfejlesztési munkacsoport. A jelen lévő 10 fő üzleti szféra képviselőt egyéni vállalkozó és 2 fő egyéb vidékfejlesztési szereplő, munkaszervezeti dolgozó egyeztetette a 2023-2027-es HFS tervezés menetét, a gazdaságfejlesztés lehetséges irányait.

Szintén **2022. december 12.-én** alakult meg a helyi társadalom, környezet munkacsoport 17 taggal. A jelen lévő 7 fő a község képviselőjében megjelenő polgármester, 1 fő önkormányzati képviselő,

illetve 1 fő területfejlesztési ügyintéző mellett 6 fő civil szféra képviselőtű elnök és 2 fő egyéb vidékfejlesztési szereplő, munkaszervezeti dolgozó egyeztetett a HFS összeállításáról, a településeket érintő legfontosabb fejlesztendő területekről.

A munkacsoportok ülése után **2022. december 12.-én** tartotta alakuló ülését a Sághegy LEADER Egyesület Tervezés Koordináló Csoportja 27 fővel. A közszéfa képviselőtében 9 fő jelent meg, a civil szféra képviselőtében 6 fő, az üzleti szféra képviselőtében 10 fő. mellett 2 fő egyéb vidékfejlesztési szereplő, a munkaszervezet tagjai egyeztettek a 2023-2027-es tervezési időszak elképzeléseiről.

2023. január 9.-én a munkaszervezet e-mail formájában eljuttatta az új Helyi Fejlesztési Stratégia első változatát a TKCS tagjaihoz, hogy a január 15.-i Irányító Hatósághoz való leadás előtt kikérje véleményüket és észrevételeiket. Ezek megküldésére 2023. január 14.-én déli 12.00 óráig volt lehetősége a TKCS tagoknak. Ezután a munkaszervezet vezető a beérkezett javaslatokat, észrevételeket megfontolta, és amennyiben szükséges vagy hasznos volt, azt rögzítette a HFS tervezetben.

Az Irányító Hatósággal történt egyeztetés után **2023. június 21.-én** tartotta 2. ülését a Tervezéskoordináló Csoport. A közszéfa képviselőtében 6 fő jelent meg, a civil szféra képviselőtében pedig 4 fő, valamint korábbi munkaszervezet vezetőnk, mint egyéb vidékfejlesztési szereplő vett részt az alakuló ülésen. Az üzleti szféra képviselőtében 7 résztvevő mellett 1 fő egyéb vidékfejlesztési szereplő, a munkaszervezet vezetője egyeztettek a 2023-2027-es tervezési időszak Helyi Fejlesztési Stratégiájáról, előtérbe helyezve a helyi elképzelések mellett az Irányító Hatóság iránymutatásait is.

2023. augusztus 23.-án a Sághegy LEADER Egyesület Közgyűlése elfogadta a Helyi Fejlesztési Stratégia draft2 változatát 5 db melléklettel együtt, egyben átadta a továbbiakban a döntési jogkört a Sághegy LEADER Egyesület elnökségének a további változtatásokkal kapcsolatban.

Mikrotérségi fórumok és helyszínei, időpontjai és témái:

2023. május 25. (csütörtök) 17.30 óra: 9545 Jánosháza, Batthyány L. u. 2. (Polgármesteri Hivatal)
Tájékoztató az új Helyi Fejlesztési Stratégia eddigi lépéseiről, aktuális formájáról, ötletek, javaslatok, vélemények összegyűjtése.

2023. augusztus 14. (hétfő) 16.30 óra: 9515 Pápoc, Rába u. 8. (Kultúrház)
Tájékoztató az új Helyi Fejlesztési Stratégia eddigi lépéseiről, aktuális formájáról, ötletek, javaslatok, vélemények összegyűjtése.

2023. augusztus 15. (kedd) 16.30 óra: 9652 Nick, Rákóczi F. u. 2. (Örökségvédelmi Községi Ház)
Tájékoztató az új Helyi Fejlesztési Stratégia eddigi lépéseiről, aktuális formájáról, ötletek, javaslatok, vélemények összegyűjtése.

2023. augusztus 16. (szerda) 16.30 óra: 9756 Ikervár, Kossuth L. u. 47. (Polgármesteri Hivatal)
Tájékoztató az új Helyi Fejlesztési Stratégia eddigi lépéseiről, aktuális formájáról, ötletek, javaslatok, vélemények összegyűjtése.

2023. augusztus 17. (csütörtök) 16.30 óra: 9545 Jánosháza, Bajcsy – Zsilinszky u. 2. (Művelődési Ház)
Tájékoztató az új Helyi Fejlesztési Stratégia eddigi lépéseiről, aktuális formájáról, ötletek, javaslatok, vélemények összegyűjtése.

	Helyszín	Dátum	Témák	Résztevők száma
Fórumok	Polgármesteri Hivatal 9545 Jánosháza, Batthyány L. u.2	2023. 05. 25.	Helyi Fejlesztési Stratégia alakulása, ötletek, javaslatok, vélemények	15
	Közösségi Ház 9515 Pápoc, Rába u.8.	2023. 08. 14.	Helyi Fejlesztési Stratégia alakulása, ötletek, javaslatok, vélemények	11
	Örökségvédelmi Ház 9652 Nick, Rákóczi F. u. 2.	2023. 08. 15.	Helyi Fejlesztési Stratégia alakulása, ötletek, javaslatok, vélemények	15
	Önkormányzati Hivatal 9756 Ikervár, Kossuth L. u. 47.	2023. 08. 16.	Helyi Fejlesztési Stratégia alakulása, ötletek, javaslatok, vélemények	11
	Művelődési Ház 9545 Jánosháza, Bajcsy-Zsilinszky u. 2.	2023. 08. 17.	Helyi Fejlesztési Stratégia alakulása, ötletek, javaslatok, vélemények	8

Munkacsoporti/ Tervezői ülések, megbeszélések	Patyi Hotel és Étterem 9675 Bögöte, 8-as főút 124 km	2022. 12. 12.	Gazdaságfejlesztési munkacsoport megalakulása, feladatok	12
	Patyi Hotel és Étterem 9675 Bögöte, 8-as főút 124 km	2022. 12. 12.	Helyi társadalom, környezet munkacsoport megalakulása, feladatok	17
	Patyi Hotel és Étterem 9675 Bögöte, 8-as főút 124 km	2022. 12. 12.	Tervezéskoordináló Csoport megalakulása, feladatok	27
	Bázis Konyha 9545 Jánosháza, Ady E. u. 5.	2023. 06. 21.	TKCS 2. ülése, HFS módosítása IH egyeztetés után	16

3. A HFS által lefedett terület és lakosság meghatározása

A KAP ST-ben foglaltak szerint - folytatva a 2014-2020-as programozási időszak gyakorlatát - a LEADER beavatkozás területi hatálya lefedi az ország összes vidékinek minősülő települését. A HFS-sel lefedni kívánt terület lakosságszáma minimum 10 ezer fő és maximum 150 ezer fő lehet, és egy település csak egy HACs-hoz tartozhat.

- a) A lefedni kívánt települések mérhető jellemzői, összefoglaló adatai (pl. területméret, lakosságszám).

A Sághegy LEADER Egyesület tervezési területe (5. sz. melléklet) a 2008-as megalakulás óta változatlan, teljes területtel jogosult településeinek száma 58, mely települések a következők: Bejcgyertyános, Boba, Borgáta, Bögöt, Bögöte, Csánig, Csénye, Csöngé, Duka, Egyházashetye, Gérce, Hegyfalú, Hosszúpereszteg, Ikervár, Jákfa, Jánosháza, Káld, Karakó, Keléd, Kemeneskápolna, Kemenesmagasi, Kemenesmihályfa, Kemenespálfa, Kemenessömjén, Kemenesszentmárton, Kenéz, Kenyeri, Kissomlyó, Köcsk, Megyehíd, Meggyeskovács, Mersevát, Mesteri, Nagysimonyi, Nemeskeresztúr, Nemeskocs, Nick, Nyőgér, Ostffyasszonyfa, Ölbő, Pápoc, Pecöl, Porpác, Pósfá, Rábapaty, Répcelak, Sitke, Sótóny, Szeleste, Szergény, Tokorcs, Uraiújfalu, Vámoscsalád, Vásárosmiske, Vasegerszeg, Vashosszúfalú, Vönöck, Zsédény. A támogatásra jogosult lakónépesség a 2022. évi adatok szerint összesen 33.769 fő, amely a 2013-as lakónépesség számához képest mindössze 0,98% csökkenést mutat.

A Helyi Akciócsoport területe 959,22 km², a megalakulás óta változatlanul a Sárvári és Celldömölki járás tartozik a tervezési területéhez. Tervezési területünk homogén, egybetartozó, folytonos a települések elhelyezkedése, nem lépi át a megyehatárt, a két járás határához igazodik. A Celldömölki járás 27 települését teljes egészében, a Sárvári járás nagyobb részét fedi le a Sághegy LEADER Egyesület 31 települése. A fennmaradó 10 település az UTIRO Térségfejlesztő Egyesülethez tartozik. Egyesületünkhöz 56 kisebb-nagyobb község mellett két város tartozik, a Sárvári járásban található a 2001-ben városi rangot kapott Répcelak (2.598 lakos), és a Celldömölki járáshoz tartozó 2013-ban városi rangot kapott Jánosháza (2.425 lakos). Térségünkre jellemző a községek lakosságának elöregedése, a fiatalok elvándorlása, szerencsére ez nagyrészt a térségi központok irányába, Sárvár és Celldömölk felé történik. A térségre vonatkozó további adatokat és mutatókat a 4. számú melléklet tartalmazza.

b) Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek, összefogások.

Több régió belüli vagy szomszédos LEADER akciócsoporttal volt már közös együttműködési projektünk, ilyen pl. a Szigetköz-Mosoni-sík LEADER Egyesület, vagy az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület. Ugyan nem konzorciumi tagként, de részt vettünk Nyugat-Dunántúli Helyi Akciócsoportok és a „BAKONYÉRT” Egyesület térségközi együttműködésében, mely a „Nyugat-dunántúli HACS Akadémia” címet viselte. Ezeket az együttműködések szeretnénk tovább vinni és fejleszteni. Ezen felül a térségen belüli együttműködések is szeretnénk erősíteni a saját projekt megvalósításával.

Jelenleg is futó együttműködési projektünk a „Vas megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési Paktum” TOP_PLUSZ-3.1.1-21-VS1-2022-00001 kódszámú projekt keretében. A megállapodás a TOP_Plusz projekt időtávjához illeszkedve 2028.06.30-ig szól, vagy a mindenkor hatályos projekt befejezési dátumáig.

A fenti együttműködések ebben a ciklusban saját forrásból finanszíroztuk, azokhoz támogatást nem vettünk igénybe. Az első ciklushoz hasonlóan a 2023-2027-es időszakban szeretnénk térségek közötti és nemzetközi együttműködésben is részt venni, mivel jövőbeli együttműködéseink nagyobb szabásúak, megvalósításukhoz támogatást kívánunk igénybe venni.

A partnerség nem csak a régió belüli HACS-okkal és egyesületi tagokkal, hanem a helyi szereplők széles körével állandósult. A Sárvári és Celldömölki TDM, az MNVH, a Nemzeti Agrárkamara szakmai szervezetekkel is kapcsolatban állunk. A kapcsolat fenntartására a kommunikáció különböző csatornáit használjuk: www.saghegyleader.hu honlap, fórum, rendezvény, e-mail, telefonos és személyes kapcsolat. A szervezetek saját rendezvényeikre is hívják a munkaszervezet munkatársait, mely meghívásoknak ha tehetjük, eleget teszünk.

Projekt rövid összefoglalója	Részt vevő tagok	Megítélt támogatási összeg	Megvalósítás állapota
Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns

c) Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást elérhetővé tevő központ(ok) stb.

A munkaszervezet irodája a Sárvári járás központjában, Sárváron helyezkedik el. A munkaszervezet 2014. vége óta 2 tagú, a munkavállalók heti 40 órás foglalkoztatás mellett töltik be a pozíciójukat. Cságoly Szilvia munkaszervezet vezető mellett 2018. szeptember 8-tól Kákossy Emőke látja el a vidékfejlesztési referens pozíciót. Heti 20 órában az ügyfélfogadási tevékenység biztosított. Az ügyfélfogadási időn túl, vagy előtt érkező ügyfelek is választ kapnak kérdéseikre minden esetben. Minden nap 7.30-16.00 óra között irodai munkavégzés történik. A vezetékes telefonos és mobiltelefonos telefonhívások fogadása teljes munkaidőben biztosított. A munkaszervezet a Facebook és a weboldalon való megjelenés mellett alkalmazza az e-mailes és a postai úton történő kommunikációt is, a fontosabb eseményeket, híreket a térségi lapokban tesszük közzé.

4. Horizontális célok

4.1 Esélyegyenlőség

A HFS tervezésekor kiemelt szempont az esélytudatosság kifejezése, a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás, amely magában foglalja az esélyegyenlőség, a társadalmi befogadás és a szegénység elleni küzdelem témájú érzékenyítést, kapacitásfejlesztést.

A dokumentum nem közvetít szegregációt, valamint törekszik csökkenteni az egyes csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

Kiemelt fontosságú a megkülönböztetés mentes kiválasztási rendszer: a HACS döntéshozó testületében (amely alatt a Helyi Bíráló Bizottságot értendő) legalább egy nő és legalább egy fiatal személy (legfeljebb 41. életévét még be nem töltött személy) szerepel.

Az EU alapelveinek mentén egyaránt biztosítani kell mindenki számára a minőségi, fenntartható és megfizethető szolgáltatásokhoz való egyenlő és időben történő hozzáférést, különös tekintettel, a fogyatékkal élőkre, a gyermekekre és a hátrányos helyzetű csoportokra.

A Sághegy LEADER Egyesület Helyi fejlesztési Stratégia tervezés során biztosítja az esélyegyenlőség meglétét. Nyílt felhívásban saját honlapján és közösségi oldalán jelentette meg a tervezés indulását, a projektötlet benyújtási lehetőséget. Postai levél, e-mail és újsághirdetés útján érte el az érintetteket a tervezés megkezdését megelőzően. Az illetékességi terület minden egyes lakójának lehetőségére állt, hogy beleszóljon projektötletével a stratégia alakulásába, bármely szférát képviselje is. Az elnökségen kívül az önkormányzati szféra képviselőit, valamint külső vállalkozókat és őstermelőket, civil szervezeti vezetőket, és egyéb vidékfejlesztési szereplőket választottunk be a megalakított munkacsoportokba és a TKCS-ba. Az egyesületi tagokon kívül a térség minden lakója benyújthatta fejlesztési elképzeléseit, ezzel partnerség alakult ki a teljes tervezési terület lakosságával. A köz-, vállalkozói- és civil szféra képviselői, mint a működési területek legjobb ismerői hasznos észrevételeikkel, közös akarattal fogalmazták meg a fejlesztési irányokat, a kiválasztási kritériumokat, a jogosultak körét. Etnikai

kisebbség jelenléte minimális (0,7%) térségünkben, így külön fejlesztési tervet nem dolgozunk ki részükre. Tervezésünk során hagyatkozunk az Irányító Hatóság, a Magyar Államkincstár, a Nemzeti Agrárkamara, az MNVH partnerség tapasztalatainak továbbvitelére.

A tervezést követő döntéshozatalkor szintén tiszta, nyílt eszközökkel kívánjuk a támogatási sorrendek felállítását elvégezni az esélyegyenlőség biztosítása mellett. A projektarányos akadálymentesítést, a munkahelyteremtést, a hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatását, az induló vállalkozásokat, a női vállalkozókat vagy női cégvezetővel bíró gazdasági társaságokat többletponttal kívánjuk honorálni.

Elnökségünk, a Felügyelőbizottság, a munkacsoportok és TKCS tagjai régi, nagy pályázói és vezetői tapasztalattal rendelkező, a térség szükségleteit jól ismerő emberek. Ismerik a gazdasági és társadalmi élet napi kihívásait, a térség fejlesztési szükségleteit. Segítő akaratukkal felkarolják a projektgazdákat. Mind a 3 szféra képviselete, a különböző korú idős-fiatal generációk jelenléte adott. A Helyi Bíráló Bizottság tagságába a 2023. májusi közgyűlésen új személyek felvételére került sor, az Európai Unió irányelvekkel összhangban két 30 év alatti fiatal – egy férfit és egy nőt - valamint egy női tagot delegált a döntéshozó szerv tagjai közé. A két járás képviselete kiegyensúlyozott, reprezentatív, megkülönböztetés mentes. Tagságunk nyitott, a belépési lehetőség mindenki számára adott.

4.2 Fenntarthatóság és környezetvédelem

A stratégia támogatja a természeti értékek, környezetünk sokféleségének megőrzését, többek között az adott intézkedések megvalósulásával. Ezek keretén belül a lakossági szabadidő eltöltését szolgáló, a helyi közösségek által használt terek újulnak meg zöldterület rehabilitáció által, parkok, pihenőhelyek, tanösvények alakulnak, emlékhelyek, emlék-, információs- és útbaigazító táblák, árnyékolást biztosító eszközök, utcabútorok, játszótéri elemek kihelyezésére lesz lehetőség. A környezeti fenntarthatóságot biztosítja:

- szárazságtűrő városi fák és cserjék telepítése a klímaváltozás hatásait csökkenti,
- kialakításuk révén a környezet ápolása, fenntartása megoldottá válhat,
- megújuló energiák hasznosításával nő a környezettudatosság,
- a megújult zöldterületek igénybe vehetőek gyalogosan, kerékpárral, nő a szabadban eltöltött idő.

A környezeti fenntarthatóság további támogatása a vállalkozások kiegészítő fejlesztése során a megújuló energiaforrások felhasználásának növelésén keresztül valósulhat meg. Egy saját projektként megvalósuló átfogó térségi kiadvány megjelenése nemcsak a települések turisztikai vonzerejét erősíti, hanem bemutatják környezetünk értékeit is.

A HACS csak a fejlesztési cél elérése szempontjából egyértelműen indokolt, költséghatékony, a gazdasági-, társadalmi- és környezeti fenntarthatóság elveinek megfelelő kiadási tételekkel bíró projektjavaslatot részesíti támogatásban. A projektgazdának biztosítania kell a „jó gazda gondossága” elvét (a tevékenység végrehajtása során az igényelt támogatás optimális és költséghatékony felhasználása, amit a HBB harmadik féltől beszerezett ajánlatokkal ellenőrizhet), ami nem sértheti más közösség érdekeit és nem vezethet a területi különbségek növekedéséhez.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedések meghozatala, a környezet védelme, és a természeti környezetünk sokszínűségének megőrzése KAP célkitűzéshez mind gazdaságfejlesztési, mind közösségi célú intézkedéseink kapcsolódnak.

5. A 2014-2020-as programozási időszakra és az átmeneti időszakra (2021-2022) vonatkozó HFS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A Sághegy LEADER Egyesületnél a HFS tervezés elindulása után gyakorlatilag azonnal elkezdődött a potenciális pályázók és fejlesztési célok felkutatása. Ennek eredményeképpen 551 projektötlet érkezett be a munkaszervezethez, számos témában és nagyságrendben. Ezek összegzésének eredményeképpen 2017. október 31.-én megjelentek a Sághegy LEADER Egyesület gazdaságfejlesztési célú helyi Pályázati felhívásai:

- VP6-19.2.1.-74-1-17 A helyi vállalkozók, szolgáltatók és termelők műszaki-technológiai fejlesztésének támogatása (eszköz beszerzés)
- VP6-19.2.1.-74-2-17 A helyi vállalkozások és termelők versenyképességének növelése
- VP-19.2.1.-74-3-17 Szálláshelyhez nem köthető turisztikai attrakció fejlesztése, aktív szabadidő eltöltési lehetőségek biztosítása

Majd 2017. november 30.-án megjelentek a közösségi célú LEADER pályázati felhívások is:

- VP6-19.2.1-74-4-17 Civil szervezetek eszközbeszerzésének segítése, közterületi zöldterületeink karbantartásához szükséges eszközbeszerzések támogatása
- VP6-19.2.1-74-5-17 Természeti és kulturális örökségünk védelme, megőrzése és fenntartása
- VP6-19.2.1-74-6-17 Helyben foglalkoztatás segítése, eszköz beszerzések támogatása, szociális célú bérlakások komfort fokozatának növelése

A Helyi Fejlesztési Stratégia megalkotásakor, és a felhívások elkészítésekor a munkaszervezet nyilvánvaló célja az volt, hogy a forrásokat mielőbb kihelyezhessék a pályázókhoz, ezért a felhívások lezárásának végső határidejét relatív szűkre szabták, mintegy ösztönözve ezzel a pályázókat. Sajnos később ez a lépés hibásnak bizonyult, hiszen a lezárt felhívásokon jelentős forrás maradt felhasználatlanul. A ciklus során többször is forrásmódosításra került sor, ami jelentősen átalakította a forrásfelhasználást. A kezdeti 500 millió Ft helyett a ciklus végére több, mint 772 millió Ft állt rendelkezésre. Ennek következményeként – mivel minden jogcím korábban lezárásra került – a HACs két új jogcímet írt ki a források hatékony felhasználásának érdekében.

2021. május 4.-én megjelent a Sághegy LEADER Egyesület közösségi célú LEADER pályázati felhívása:

- VP6-19.2.1.-74-7-20 Helyi termékek és értékek bemutatására szolgáló helyi vagy térségi rendezvények támogatása

Majd 2021. október 13.-án megjelent egy gazdaságfejlesztési célú pályázati felhívás:

- VP6-19.2.1.-74-8-21 Helyi mikrovállalkozások tevékenységéhez kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása

A Sághegy LEADER Egyesület szempontjából sikeresnek mondható el a lezárásra kerülő ciklus. Több, mint 300 támogatási kérelem érkezett be a munkaszervezethez, ebből mintegy 240 pályázó kapott támogatást, több, mint 830 millió Ft értékben. Mint ahogy az első ciklusban is, úgy a jelenlegi, második ciklusban is domináns volt a Sárvári járáshoz tartozó pályázók száma, a beadott kérelmek mintegy 60%-a ebből a térségből érkezett. Nyilvánvalóan több összetevőből áll a

probléma, hiszen a munkaszervezet irodája Sárváron található, az Egyesület eddigi elnökei közül kettőt is a Sávári járás adott, illetve a HACS által szervezett fórumok is nagyrészt ebben a járásban kerülnek megrendezésre. A jövőben továbbra is figyelniünk kell arra, hogy a Celldömölki járásban is ugyanolyan rendszerességgel kerüljön sor fórumokra, egyeztetésekre, valamint célszerű nagyobb körben megismertetni a térség lakóit az Egyesület munkájával, tevékenységével.

- **Eredményes intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.**

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
A helyi vállalkozók, szolgáltatók és termelők műszaki-technológiai fejlesztésének támogatása (eszköz beszerzés)	VP6-19.2.1.-74-1-17	82	60	94.905.583 Ft	111.386.702 Ft
Helyi mikrovállalkozások tevékenységéhez kapcsolódó eszközbeszerzések támogatása	VP6-19.2.1.-74-8-21	66	61	394.295.863 Ft	452.574.381 Ft
A helyi vállalkozások és termelők versenyképességük növelése	VP6-19.2.1.-74-2-17	41	21	72.553.826 Ft	86.592.064 Ft

Amennyiben a 2014-2020-as ciklusban beadott támogatási kérelmek számát, illetve a kötelezettségvállalás arányát nézzük, akkor megállapíthatjuk, hogy a dobogó legfelső fokán továbbra is a mikrovállalkozások eszközbeszerzésre irányuló törekvései állnak, ezután következik szintén a vállalkozások számára kiírt telephelyfejlesztés. Kifejezetten nagy volt az érdeklődés a nagyobb támogatási összeget – 15 millió Ft-ot – nyújtó felhívásunk iránt, melyben nagyobb értékű gépeket is be tudtak szerezni a pályázók. Jelen stratégiánk gazdaságfejlesztésre irányuló célkitűzései között is kiemelt szerepet kap a vállalkozások számára telephelyfejlesztésre és eszközbeszerzésre irányuló támogatás.

- **Továbbfejlesztendő intézkedések: HACS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.**

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Szálláshelyhez nem köthető turisztikai attrakció fejlesztése, aktív szabadidő eltöltési	VP6-19.2.1.-74-3-17	11	7	28.279.159 Ft	28.934.992 Ft

lehetőségek biztosítása					
Civil szervezetek eszközbeszerzésének segítése, közterületi zöldterületeink karbantartásához szükséges eszközbeszerzések támogatása	VP6-19.2.1.-74-4-17	50	42	51.784.780 Ft	62.141.735 Ft
Természeti és kulturális örökségünk védelme, megőrzése és fenntartása	VP6-19.2.1.-74-5-17	20	16	34.387.083 Ft	41.264.499 Ft
Helyi termékek és értékek bemutatására szolgáló helyi vagy térségi rendezvények támogatása	VP6-19.2.1.-74-7-21	34	32	48.058.444 Ft	59.469.332 Ft

Közepes érdeklődés mutatkozott a civil szervezetek részéről mind az eszközbeszerzés, mint a természeti és kulturális örökségünk megőrzése iránt, az elvárthoz képest gyengén teljesített a turizmus fellendítésére irányuló kiírásunk, valamint a rendezvényszervezésre kiírt felhívás sem hozta az elvártakat. A civil szervezetek részéről az önerő hiánya, illetve az utófinanszírozás okozza a legnagyobb problémát, sajnos mára a kistélepülések önkormányzatai is olyan helyzetbe kerültek, hogy nem tudják előre megfinanszírozni a civil szervezetek pályázati törekvéseit. Ez az oka annak is, hogy a rendezvényszervezéshez kapcsolódó felhívásunk nem hozta az elvárt számot, sem a civil szervezetek, sem az önkormányzatok nem rendelkeznek az előfinanszírozáshoz megfelelő forrással. A szálláshelyhez nem köthető turisztikai attrakciók fejlesztése c. felhívásunk jó ötletnek tűnt a projektötlet gyűjtés során, ám a COVID-19 járvány, és a megnövekedő építőipari árak miatt jelentős számú visszalépés és lemondás született.

- Eredménytelen intézkedések: HACCS működési tevékenységek és sikeres HF-ek indoklással.

Felhívás címe	Kódszáma	Beérkezett TK-k száma	Támogatottak száma	Felhívás keretösszege	Kötelezettségvállalás mértéke
Helyben foglalkoztatás segítése, eszköz beszerzések támogatása, szociális célú bérlakások komfort	VP6-19.2.1.-74-6-17	2	2	5.000.000 Ft	5.999.991 Ft

fokozatának növelése					
-------------------------	--	--	--	--	--

A hátrányos helyzetű önkormányzatok számára szükséges volt kiírunk egy külön felhívást, nevesen a „Helyben foglalkoztatás segítése, eszköz beszerzések támogatása, szociális célú bérlakások komfort fokozatának növelése” címűt, a jogosult 11 településnek dedikált forrásra mindössze 2 pályázat érkezett, így ezen kiírásunk sikertelennek bizonyult.

6. Külső koherenciák azonosítása

A tevékenységszintű lehatárolás alapjai:

Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek - az államháztartás alrendszeréből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán - a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

A támogatáspolitikai programok koordinációjának két alapvető eleme a lehatárolások meghatározása (a potenciálisan átfedő területek kettős finanszírozásának elkerülése érdekében) és a beavatkozások közti lehetséges szinergiák (egymást erősítő hatások) tudatos tervezése.

A HFS elsősorban a tevékenység, másod sorban pedig a projektszintű lehatárolásokat részesíti előnyben annak érdekében, hogy ne a programszinteken rögzített és így nehezen módosítható, rugalmatlan feltételek határozzák meg egyes felhívások és projektek támogathatóságát, csökkentve annak kockázatát, hogy célcsoportok, fejlesztési igények maradnak finanszírozás nélkül a rugalmatlan szabályok miatt.

Tekintettel arra, hogy a LEADER Programon keresztül támogathatóak olyan projektek, amelyek a léptékük, vagy a tevékenységi körük miatt máshonnan nem juthatnak fejlesztési forrásokhoz, viszonylag kisebb komplementer halmaz értelmezhető az átfedések tekintetében.

KEHOP Plusz

A KEHOP Plusz többek között vízgazdálkodással és katasztrófakockázat-csökkentéssel, környezet- és természetvédelemmel, megújuló energiagazdasággal, klímasemlegességre való igazságos átállással, továbbá körforgásos gazdasági átállással foglalkozik.

A természetvédelemmel összefüggő beruházások esetében a KAP Stratégiai Terv elsősorban mezőgazdasági területekre, míg a KEHOP Plusz természetvédelmi területekre koncentrál, ahol például a Natura 2000 területek között lehetne átfedés, mely azonban projektszinten kezelhető.

TOP Plusz

A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának számító Budapest területi alapú fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. Elsősorban helyi önkormányzati fejlesztéseket támogat, fejlesztési tematikája ennek kapcsán kiterjed a gazdaságélénkítés, munkahelyteremtés és -bővítés, valamint a népességmegtartás

és családvédelem térségi és helyi feltételeinek biztosítására, így a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a helyi turizmusra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére.

A korábbi szabályozás, mely szerint 10.000 fő feletti településeket a TOP, 10.000 fő alatti településeket a VP keretében támogatnak a programok, jelenleg nem része a szabályozásnak. A TOP Plusz és a KAP Stratégiai Terv is támogatja a vidéki térségeket. Ez lehetőséget nyújt arra, hogy a két forrás összehangolásával az egyes projektek egymás hatását megsokszorozva, a teljes értéklánc mentén biztosított lehessen a fejlesztések finanszírozása. A szinergia lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében koordinációs mechanizmust működtetünk a két program között, miszerint a vidékfejlesztési beavatkozások esetében a szinergia helyi szintű megvalósításáért felelős szervezetek, a LEADER HFS-ek felülvizsgálata során vizsgálatra kerül az érintett megye Integrált Területi Programja.

A KAP Stratégiai Terv és a TOP Plusz program közötti lehatárolás

A KAP ST és a TOP közötti lehatárolást megkönnyíti, hogy két program időbeli csúszása miatt a TOP Plusz pályázatok legtöbb esetben jóval előbb megjelennek, mint a KAP kiírások, így ritkán fordulhat elő, hogy két kiírás egyszerre, vagy közel egymáshoz nyílik meg.

EFOP Plusz

Az EFOP Plusz prioritások lefedik a köznevelési, az egészségügyi, a társadalmi felzárkózási, szociális, család- és ifjúságügyi, társadalmi innovációs, valamint leginkább rászoruló személyeket támogató intézkedéseket.

Az EFOP Plusz társadalmi felzárkózási prioritási tengelyén, tervezetten a termelő-műhelyek kerülnek támogatásra, míg a KAP Stratégiai Terv keretében a társadalmi vállalkozások fejlesztésére allokálnak forrást. A jelenlegi tervek alapján a termelőműhelyeket bármilyen szektorhoz kötődően létre lehet hozni, akár mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan is, továbbá az intézkedésben a támogatást igénylők között - szektorokra vonatkozó korlátozás nélkül - megjelennek a nonprofit gazdasági társaságok, valamint civil szervezetek is.

GINOP Plusz

GINOP Plusz elősegíti, összhangban a vonatkozó uniós stratégiákkal a magyar vállalkozások technológiaváltásához, digitalizációs és innovációs képességeinek megerősítését, valamint hozzájárul a munkavállalók képzéséhez, termelékenységük és hozzáadott értékük növelése érdekében.

A Partnerségi Megállapodás alapján a vállalkozásfejlesztést a GINOP Plusz támogatja. 2020-tól a GINOP hagyományos vállalkozásfejlesztési támogatásaiban az élelmiszeripari vállalkozások kizárásra kerültek, ezek 2021-2022-ben a VP-ből, 2023-2027-ben pedig a KAP Stratégiai Tervből kaphatnak támogatást.

DIMOP Plusz

A DIMOP Plusz egységes szolgáltatási rétegeken keresztül, adatintenzív megközelítésben járul hozzá az egyes szakpolitikai feladatok digitalizációs beruházásaihoz és ilyen módon átfogó megoldásokat támogat, amelyek egy-egy ágazati célkitűzés megvalósulása mellett egységesen támogatják a digitális transzformáció folyamatát. A DIMOP Plusz jellemzően országos léptékű beruházásokra fókuszál és elsősorban nem mezőgazdasági / vidékfejlesztési témájú fejlesztések végrehajtását tervezi, mégis több szinergia lehetőség azonosítható a két program között. Releváns: a DIMOP Plusz pluszponttal támogatja azokat a fejlesztéseket, amelyek egy, a KAP Stratégiai Terv által finanszírozott okosfalú stratégiával vannak összhangban.

IKOP Plusz

Az IKOP Plusz felelős a magyarországi közlekedési helyzet fejlesztéséért, ami magába foglalja a kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat. Az IKOP Plusz fejleszteni fogja a vidék elérhetőségét is biztosító közlekedési hálózatokat.

Magyar Falu Program (MFP)

A Magyar Falu Program (MFP) a településhálózat több mint 90 százalékát, és a népesség mintegy harmadát adó, 5000 főnél nem nagyobb lakosságszámú kisvárosok és községek fejlesztését támogatja a következő területeken: vidéki szolgáltatások és infrastruktúra fejlesztése, vidéki civil közösségek támogatása, kistelepülésen élők lakhatási feltételeinek javítása, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése hazai forrásból, valamint falusi mikrovállalkozások támogatása uniós (GINOP Plusz-1.2.2-22) forrásból. A nagymértékű átfedési lehetőségek okán alkalmazzuk a projektszintű lehatárolásokat.

Vas Vármegyei Integrált Területi Program

Vas Megye Területfejlesztési Konceptiója három átfogó cél, az azok elérését szolgáló tematikus és területi jellegű stratégiai fejlesztési célok, valamint horizontális célok kitűzésével és megvalósításával tartja lehetségesnek a jövőképben felvázolt célállapotok elérését.

A megye jövőképének elérését a következő átfogó célok segítik:

- Stabil, válságálló, versenyképes gazdaság
- Élhető települések és javuló környezeti állapot
- Gyarapodó tudástőke

A fenti átfogó célokhoz illesztve kerültek megfogalmazásra a megye stratégiai céljai, az alábbiak szerint:

- Szombathely és vonzáskörzetének dinamizálása és a város élhetőségének fokozása
- A térségi (al)központok dinamizálása és elérhetőségük javítása
- A turizmus feltételrendszerének erősítése az aktív-turisztikai attrakciók fejlesztésével
- A környezetvédelmi alpinfrastruktúrák javítása
- Nemzetközi közlekedési hálózatokba történő integráltság elmélyítése
- Közszolgáltatások klímabarát fejlesztése
- A belső periférikus térségek leszakadásának megelőzése

A horizontális célok és elvek (a stratégiai célokhoz hasonlóan) átfogják a fejlesztési koncepciót. A horizontális célok között olyan szempontokat szerepelnek, amely segítik Vas megye kitűzött jövőképének megvalósulását. A végrehajtás során a következő horizontális célok érvényesülését szükséges elősegíteni:

- Megújuló energiaforrások hasznosításának előírása az épületrekonstrukciót célzó beavatkozások során
- A klímaváltozás hatásaihoz történő alkalmazkodás
- Lakossági szemléletformáló akciók szervezése (környezetvédelem)
- Fenntartható környezet- és tájhasználat
- Barnamezős területek hasznosítása
- Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok bevonása
- Korszerű információs és kommunikációs technológiák (IKT) alkalmazása
- „COVID- és járvány-rezisztens” megoldási módok alkalmazása

Forrás: https://www.vas megye.hu/wp-content/uploads/2021/07/Vas_megye_ITP_20210722.pdf

7. Helyzetfeltárás

7.1 Helyi és helyzeti energiák bemutatása

A térség fekvése:

A stratégiában érintett térség a Nyugat-dunántúli régióban, Vas vármegye északkeleti részén helyezkedik el, határos a Csepregi, a Szombathelyi és a Vasvári járásokkal, illetve északon Győr-Moson-Sopron, keleten Veszprém, délen pedig Zala vármegyével. A térség felszíni és felszínalatti vizekben egyaránt gazdag. Felszíni vízhálózata sűrű, legnagyobb folyója a Rába, egyéb folyóvizei a Marcal, a Répce és a Gyöngyös, de mellettük kisebb tavak, holtágak is találhatóak. Közülük talán a Szajki-tavakat érdemes kiemelni, amely kiemelkedő környezeti és turisztikai potenciállal bír. A térség földrajzi fekvése kedvező, hazánk nyugati részén található, közel az osztrák határhoz, igaz jelentős távolságban Budapesttől. Fekvése a vármegyén belül is viszonylag kedvező, néhány település kivételével nem periférikus a helyzete. Ebből fakadóan jól ki tudta használni a földrajzi elhelyezkedésből származó előnyöket, általános fejlődése és fejlettsége nem maradt és marad el a megye egészétől. Ehhez a kedvező természeti- és közlekedés-földrajzi adottságok is hozzájárultak.

Társadalom:

A vidéki lakosság fiataljainál kedvező tendencia tapasztalható a tanulás, iskolai végzettség terén. A 25 év alatti nyilvántartott álláskereső aránya 2015 óta folyamatosan javuló tendenciát mutat, 2021-re 17,6 %-ról 10,4 %-ra csökkent. A szakképzettség megszerzése még nem jelent helyben letelepedést, ezért segítenünk kell a fiatalok helyben munkához jutását, vállalkozások kialakítását. Jelenleg térségünk legnagyobb munkáltatói Sárváron, Celldömölkön, Jánosházán és Répcelak városokban kínálnak munkalehetőséget. Jelentős az ingázók száma, de sok fiatal ezekben a városokban telepszik le kényelmi szempontok miatt. A vidék megtartó erejének fokozásában a civil szféra képviselői - helyi nonprofit szervezetek - jelentős szereppel bírnak. Ők azok, akik időt, energiát nem kímélve törekcszenek a vidéki életforma hagyományainak megőrzésére, a falusi életmód eszközeinek gyűjtésére, bemutatására. Rendezvényeikkel együttműködéscet tartanak fenn, hoznak létre, átörökcítik a megszerzett tudást a fiatalabb generációknak, a kulturális értékek éber őrzői. Térségünkben meghatározó gazdasági, társadalmi szereplők, sokszor a pályázást vállaló projektgazdák. Örömcnkre szolgál, hogy a regisztrált nonprofit szervezetek száma országosan, vármegyei és területi szinten is növekszik. A kulturális erőforrások egy részét az egyházi terület képviselői biztosítják. Rendezvényeikkel, kutatásaikkal a múlt bemutatására, emlékszoák létrehozásával a megszerzett tudás átörökcítésére törekcszenek. Felekezetektől függetlenül, együttműködve a lakossággal értékcrcrcmítő munkát végezcnek.

Természetföldrajz:

Természetföldrajzi szempontból meglehetőscen heterogén a térség. A két legészakibb település Csánig és Répcelak már a Kisalföld, ezen belül a Kapuvári-sík része. A többi településen a Nyugat-magyarországi peremvidék területén lévő két középtáj, a Sopron-Vasi-síkság és a Kemeneshát osztozik. A Répce-síkon fekszik Vasegerszeg és Vámoscsalád, a Gyöngyös-síkon található Bögcöt, Porpác, Pócsa és Szeleste, a Rábai teraszos síkon Csénye, Ikervár, Jákfa, Megyehid, Meggyeskovács, Nick, Ölbő, Rábapaty, Uraiújfalu és Zsédeny, az Alsó-Kemenesháton pedig Bejcgycrtjános, Bögcöte, Gércce, Hosszúperesztég, Káld, Nyőgér, Sitke, Sótöny, Vashosszúfalu, és Vásárcsmiske. Ez a nagyfokú tájheterogenitás tükröződik a térség geológiai és morfológiai képében is. A térség többi települése a

Marcal-medencében található, amely két részre, a Marcal völgsíkjára, valamint a lepusztult felszínű Kemenesaljára osztható. Ez utóbbin húzódik a Ság-hegy (291m), a Kis-Somlyó (230m) és a sitkei Hercseg-hegy, melyek bazaltvulkáni tanúhegyek és vulkánturisztikai jelentőségük nagy. A térség északnyugati része a Kemenesháthoz tartozó Cser kistáj, mely döntően síksági formakincsű terület. Országos védettségű a Ság-hegyi Tájvédelmi Körzet, melynek összterülete 235 hektár. Mezőgazdasági tevékenysége miatt, de a helyi turizmusra kifejtett jótékony hatása miatt említést érdemel még a Ság-hegyen - a római kor óta - folyó szőlőművelés, de a Kemeneshát keleti lejtőin és a Kis-Somlyó hegyen is jelentős szőlőkultúra található. A két említett terület a Somlói Történelmi Borvidék szerves egységét képezi.

Turisztikai vonzerők:

Országos jelentőségű a térségben található termálvíz kincs. A terület mélyszerkezetében két egymástól eltérő egység található: a Rábától nyugatra az Alpok mélybesüllyedt folytatása; a legkeletibb tag pedig az úgynevezett Rába-menti metamorfit összlet. Legnagyobb jelentőséggel azonban a devon korú dolomit bír, melynek töredezett, repedezett üregeiben magas hőmérsékletű és rendkívül magas oldott ásványianyag-tartalmú termálvíz raktározódik. A környezetszennyezés (víz, levegő, talaj) nem jelentős, a pontszerű források és a talajvizek nitrát szennyezettsége azonban figyelmeztető. A 86-os számú főút zaj- és levegőszennyezése kedvezően alakul, lényeges javulás tapasztalható az elkerülő utak átadásával. A térség turisztikai potenciálját erősíti az itt található Natura 2000 területek magas száma, a számos természetvédelmi terület, valamint a térségen áthaladó országos kéktúra útvonala is. Fontos megemlíteni, hiszen a térségen át halad hazánk egyik legnagyobb zárandok útvonalának kelet-nyugati főága (M1) a Mária út. Közép-Európa összes szent helyét túra utak kötik össze, ezek közül a legnagyobb, a Mária út, mely népünk Máriához kötődő szent helyeit (kegyhelyeit, kápolnáit, forrásait) csatolja be az európai zárandok vérkeringésbe. A Közép Európai útvonal az ausztriai Mariazell-től, Budapesten és Máriapócsra keresztül egészen az erdélyi Csíksomlyóig húzódik. Teljes hossza megközelítőleg 1.000 Km.

A térség gazdasága:

A térségre jellemző az eltérő fejlettségi szintű települések csoportjainak laza hálózata, aszerint, hogy közlekedési folyosó mentén, gazdasági, kereskedelmi centrumot jelentő városok közelében vagy ezekről távolabb helyezkednek el. Ez meghatározza a munkahelyek száma és távolsága alapján a jövedelemtermelő képességet, ezáltal az infrastruktúra fejlettségét, a vásárlóerő pedig a helyi vállalkozások életképességét. Általánosan jellemző az alacsony bérű betanított munkásokat alkalmazó elektronikai, könnyűipari cégek jelenléte, ebből következően a munkavállalók számának, a munkanélküliségi rátának a gyors változása. A munkaerőt jellemzően a járási központok, Sárvár és Celldömölk szívja el, mindkét városban jelentős ipari parkok működnek. Sárváron az iparüzési adóbevétel a 2022-es évben 1,8 milliárd Ft, míg az idegenforgalmi adóbevétel 250 millió Ft volt. A városban a Flextronics, a SÁGA, az AWF, az Edilkamin, a Provertha és a Versteijnen jelentős munkaadók a fürdő, a szállodák és a panziók sokasága mellett. Celldömölk bevételei ennél jóval szerényebbek, a város 640 millió Ft iparüzési adó és 14 millió idegenforgalmi adó bevétellel tervezett a 2023-as évre. Jelentős munkáltatók az ipar területén a Cellcomp, a König, a Wewalka, a Kemenesi Tej és a PVS Hungary Kft.

A vidéki emberek általában jövedelemkiegészítő tevékenységként végeztek mezőgazdasági növénytermesztési vagy állattenyésztési munkát. Kevesen élnek kizárólag a mezőgazdaságból, vagy helyi termék előállításból. Megfogalmazásainkban az őstermelők támogatása az előző ciklusokban is létezett, ezt a gyakorlatot továbbra is szeretnénk fenntartani az eszközbeszerzés és telephelyfejlesztés támogatása által. A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágában 238 db

működő mezőgazdasági vállalkozás volt ismert 2019-ben. Legtöbb működő vállalkozás területünkön a szolgáltatóiparban tevékenykedett, jellemzően 1-9 fős létszámú társas vállalkozások dolgoztak. Egyéni vállalkozó 1475, mezőgazdasági őstermelő 1471 fő volt ugyanebben az évben. A mikrovállalkozások megtartása és számuk bővítése miatt az előző ciklus jó gyakorlata után, ismét szeretnénk támogatni a vállalkozókat, szolgáltatókat eszköz beszerzési és telephely fejlesztési területen is.

Névadónk, a Ság-hegy:

Külön fejezetet érdemel stratégiánkban Egyesületünk névadója, a Ság-hegy. Kemenesalja központjában magasodik a vidék ékessége, melyet 1975-ben nyilvánítottak védetté. Különös módon éppen az évtizedekig (1910-től 1958-ig) tartó bazaltbányászat, mely végérvényesen megfosztotta a hegyet eredeti, természetes jellegétől, egyben segített feltárni geológiai történetét, majd - közvetve - más értékeire is ráirányította a figyelmet. A hegyet létrehozó vulkán kb. 5 millió éve volt aktív. A bányászat során a vulkáni pajzs jelentős részét lefejtették, csak a peremeken, és az egykori kürtő környékén maradtak meg magasabb részek. Az így keletkezett hatalmas kráter falain feltárul előttünk az 5 millió éves múlt, tanulmányozhatjuk a megmaradt lávapadokat, kürtőkitöltéseket. Utunkat egy szépen megszerkesztett táblákkal ellátott geológiai tanösvény segíti. A Ság hegy azonban nemcsak geológiai érdekességeiről nevezetes, legalább ugyanilyen figyelmet érdemel élővilága is, főként ritka fajokat is őrző növényzete. A hegy geológiai felépítése és lejtésviszonyai sajátos helyi klímát alakítottak ki, mely jóval szárazabb a környezeténél. Ez a körülmény kedvezett a száraz pusztai növényfajok megtelepedésének. Az eredeti növényzet a hegy felső részén maradt meg legtovább, ahol szőlőművelés már nem folyt, viszont a bányászat ezt nagyrészt elpusztította. Korábban nagyobb számban találtak itt tavaszi héricset, fekete- és leánykökörcsint, melyek most már csak elvétve fordulnak elő. Ugyanez lett a sorsa az egykori hegytetőn szép számban élő árvalányhajnak, és a lejtőket fedő karsztbokorerdőknek is. Jellemző fafajai a molyhos tölgy, a cser, a vadkörte, és az ostorménfa. A fák ritkásabban álló csoportjait átszövik a sziklagyep kisebb-nagyobb foltjai. Ezek a társulások nyújtanak otthont a nagy ezerjófűnek, a tarka nőszirmoknak, a selymes boglárkának, és a piros kígyósisznek. A bányászat által megzavart területeken másodlagosan szaporodott el a hegy nyári dísze, az ékes vasvirág. A platóperemi részekben, görgetegkövek által fedett felszíneken sziklai gyepek alakultak ki. Tavasszal messze virítanak a sziklai ternye sárga foltjai, majd ezt követik a fehér varjúháj fehér virágai. Az északi és az aranyos fodorka, valamint az édesgyökerű páfrány a kőzetrepedésekben telepedtek meg.

A terület állatvilága nagyrészt még feltáratlan. Általánosságban elmondható, hogy a hegy közép-európai elterjedésű állatoknak ad otthont, közülük is főként a melegebb-szárazabb klímát elviselő, nagy hőingadozást is tűrő fajok gyakoribbak. A töredékesen fennmaradt karsztbokorerdők megőrizték a rájuk jellemző rovar- és pókfajokat. A nappali lepkék csekély fajszámmal vannak jelen, ugyanakkor egy-egy faj képviselői nagyobb egyedszámmal élnek itt, mint például a sakktábla lepke. A sziklagyepekkel mozaikos szerkezetet alkotó molyhos tölgyesek lepkefajokban szegényebbek. A molyhos tölgy kemény, bőrszerű levelei egyes bagolylepkéknek, míg a görgeteglejtők zuzmófoltjai számos zuzmószerűnek jelentenek táplálékot. Tavasszal a nagy potrohú nünükék, és a sároshátú bogár fekete-szürke példányai gyakoriak. A gyorsan felmelegedő talajon számos sáskafaj tenyészik, ősszel nemegyszer találkozhatunk a bokrokon, kőrökon zsákmányára váró imádkozó sáskával is. A hegy száraz klímája miatt a puhatestű fauna szegényes, mindössze a redős csiga, és a tüskéscsiga számára nyújt megfelelő élőhelyet a terület. Madárvilága azonban gazdagnak mondható, számos ritkaság fészkel még ma is a területen. A hetvenes években még költött itt a kövirigó, de azóta nem látták egy példányát sem. Néhány éve telepedett meg a holló, mely a kráter meredek falán fészkel. A ragadozó madarak közül gyakran köröz a hegy felett a vörös vércse, illetve több bagolyfaj figyelhető meg, így a macskabagoly, a gyöngybagoly, az erdei fülesbagoly, valamint a kuvik. Egy felhagyott homokbányában néhány gyurgyalag pár talált költőhelyet. Az őszi madárvonulás idején nagy

csapatban gyülekeznek a kráterben az indulásra készülődő molnárfecskék. Az énekesmadarak közül leggyakoribbak a csuszka, az énekes- és feketerigó, a fülemüle. Az ember jelenléte miatt nagyobb testű emlősök ritkán láthatók a hegyen, ugyanakkor számos kistestű emlős nagy számban tenyészik. Így a közönséges erdei egér, az erdei pocok, és az utóbbi időkben elszaporodott nyest gyakoriak.

A Ság hegy kultúrtörténeti emlékeiről sem szabad megfeledkeznünk. Az egykori, a Cinca, Kodó és a Mágorta mocsaras lapályaival körülzárt, meredek oldalú szigethegy már az időszámításunk előtti korokban természetes erődként nyújtott otthont a kőkor, majd a bronz- és vaskor népeinek. Az avarok földvárát emeltek a hegyen, a rómaiak idején pedig már szőlőt is termesztettek oldalain. A magyar történelem során meghatározó volt a táj életében a szőlőművelés. Magyar nyelvű hegyközségi törvénykönyve a legrégebbiek közé tartozik. Napjainkban is híres bortermő vidék, az itteni borok magas savtartalmúak, étvágygerjesztő hatásúak.

A geofizikai kutatás történetébe is beírta nevét a hegy; Eötvös Loránd 1891-ben itt végezte el az azóta róla elnevezett torziós ingával egyik kísérletét. Emlékét bazalt emlékoszlop őrzi a turistaház mellett. Napjainkban a Ság hegy Kemenesalja talán legismertebb kirándulóhelyévé vált. A 2013. áprilisában átadott Kemenes Vulkánpark Látogatóközpont épületében (Vulkán-ház) egy egyedülállóan látványos, interaktív kiállítás kínál felfedező utat a tűzhányók világába. A fentebb már említett, geológiai tanösvény végigvezeti a látogatót az egykori bazaltbánya sziklafalai között, megismertetve a hegy kialakulását, kőzettani felépítését. A turistaház közelében madártani tanösvény segít felfedezni a terület madárvilágát. Túránkhoz legjobb kiindulópont az alsósági (keleti) oldalon épült Sághegy Fogadó, amely mellett autóparkoló is található, illetve a közeli buszmegállótól is elindulhatunk, ahova Celldömölkön rendszeresen közlekednek járatok. A fogadótól nem messze, a nemrég felújított Sághegy Múzeumban, a bánya egykori transzformátorházából kialakított épületben ízelítőt láthatunk a hegy geológiájából, régészeti anyagaiból, bányászatából, szőlőműveléséből, élővilágából. A múzeum melletti Kőparkban a Magyarországon előforduló vulkáni, illetve magmás kőzetekkel ismerkedhetünk. A Vulkán-házban az Eötvös-féle inga egy eredeti példányát is kiállították.

Már messziről is feltűnik az 1934-ben felavatott, a magyar történelem egyik legnagyobb tragédiájára, az ország megcsonkítására emlékeztető Trianoni Kereszt. Felállításához a környékbeli községek, és a Sághegy Bazaltbánya Rt. is segítséget nyújtottak. A hegyet érinti a kemenesaljai sárga jelzésű turistaútvonal, mely a jánosházai vasútállomástól a kemenessömjéni Berzsenyi-pincéig szeli át a tájat. Mesteri felé a sárga kereszt jelzés vezet le, míg a hegytetőre a sárga háromszög kapaszkodik fel. Ezeken az utakon, és a kráter sziklavilágát bejáró ösvényeken emlékeztető túrákat tehetünk, gyönyörködhetünk abban a páratlan panorámában, amely, főként tiszta időben, a csúcstről nyílik. (Forrás: www.sag-hegy.hu)

Jól haladnak a munkálatok a Ság-hegy lábánál, Celldömölk legújabb turisztikai látványosságánál. A tervek szerint több mint háromszáz millió forintnyi kormányzati támogatással, összesen mintegy 536 millió forintból Vasúttörténeti Parkot alakítanak ki a Vulkán Park szomszédságában elterülő hét hektáros területen. A projekt részeként egy 690 méteres pályán keskeny nyomtávú kerti vonat közlekedik majd - ilyen látni például Keszthelyen, a Helikon Kastélymúzeumnál. A svájci gyártású kismozdony és a vasúti kocsik remízben kapnak majd helyet. A vasútállomás-épületben bemutatóhelyet, büfét, szociális helyiségeket alakítanak ki. Az épület külső megjelenésében egy régi vasútállomás arculatát idézi meg, belső tere a kiállításoknak, előadásoknak is helyet ad a tervek szerint. A köztes területeken tizenhat látványdomb és játszótér lesz. A város legújabb turisztikai látványosságát várhatóan 2024. tavaszán vehetik birtokba a látogatók.

Összegezvén a leírtakat, térségünkben rendelkezésre állnak a fejlesztési elképzelések megvalósításhoz szükséges humán és fizikai erőforrások. A térség fejlődni szeretne, a projektgazdák céltudatosak, adott a vállalkozói akarat, a pályázati aktivitás az eddigi gyakorlat alapján fennmaradt, a megbízható

kivitelezői háttér is biztosított. A civil szervezetek identitástudata erős, tenni akarásuk határtalan, fejlesztési törekvéseik dicséretesek.

A Helyi Fejlesztési Stratégia helyzetelemzése tükrözi, hogy a települések egységesen olyan nehézségekkel, szükségletekkel küzdenek, ami egy összehangolt térségi stratégia intézkedései keretében részben kezelhetők, és lehetőség teremthető a célkitűzésekkel mind a települési, mind a térségi célok eléréséhez. Legfontosabb célkitűzés a helyi és térségi gazdasági potenciál erősítése, vállalkozások műszaki -, technológiai fejlesztésének támogatása, helyi vállalkozások és termelők versenyképességének növelése. A helyi vállalkozások létrehozásának vagy fejlesztésének támogatásával biztosítható a gazdasági stabilitás megteremtése, a foglalkoztatás növelése, ezáltal emelkedhet a vidék népességmegtartó ereje. További kitörési pont lehet a természeti adottságaink kiaknázása, a térség gazdaságába olyan fejlesztések támogatása, melyek a megújuló energia, az alternatív energiahordozók használatára is építenek.

Fontos feladatunk a természeti és kulturális örökségünk védelme, megőrzése és fenntartása. A településeken a közösség által használt épületek és terek megújítása, funkcióval való megtöltése. Lényeges a természeti környezet megőrzése, az alkalmazkodási képesség növelése a klímaváltozás negatív hatásainak csökkentéséhez. A kulturális és környezeti értékek felkarolása, rendezése és megfelelő színvonalon való bemutatása.

Civil szervezeteink fontos szerepet játszanak térségünk életében. A települések hagyományait megőrzik, programokat szerveznek, településeinket ismertté teszik. Nagy jelentőséggel bírnak a közösség építésben, és a helyi identitástudat erősítésében. Sokszor elavult technikai és informatikai eszközparkkal rendelkeznek. Fontos cél a hagyományőrző és kulturális egyesületek tevékenységéhez kapcsolt eszközbeszerzések támogatása, mindennapi tevékenységükhöz kapcsolódó eszközök beszerzése. Prioritást élvez a kapcsolatteremtés kedvezményezettek, civil szervezetek és intézmények között, ágazatok között, új együttműködések kialakítása, a régi együttműködések továbbvitele. A sportolási feltételek javításához, közbiztonság fejlesztéséhez kapcsolódóan eddig is számos hasznos fejlesztés valósult meg. A jövőben is szeretnénk az egyesületek szűkös anyagi forrását kiegészíteni a jó pályázatok támogatásával, a megvalósíthatóság biztosításával. Fontosnak tartjuk az ifjúság bevonását a közösségi életbe, hogy a települések jövő vezetőivé válhassanak. Ők a hagyományaink és térségi értékeink bemutatására szolgáló rendezvények motorjai, jellemzően szoros együttműködésben az önkormányzatokkal, egyházakkal.

7.2 SWOT analízis

A helyzetfeltárást követően összegyűjtöttük a térség adottságait, az erősségeket, gyengeségeket, illetve a külső helyzetből adódó lehetőségeket és veszélyeket.

ERŐSSÉGEK	LEHETŐSÉGEK
• Kedvező gazdaságföldrajzi helyzet • Ausztria és a nagyvárosok közelsége • Gazdag természeti környezet • Gazdag épített és kulturális örökség • Erős, tetterre kész civil szervezetek	• Munkakörülmények javítása • Elvándorlás csökkentése helyben foglalkoztatás erősítésével • Látványporták létrehozása • Vállalkozások eszközállományának javítása

• Élénk terület és térségfejlesztési szándék	• Turizmusösztönző fejlesztések • Civil szervezetek eszközparkjának bővítése
GYENGESÉGEK • Előregedő lakosság, népességfogyás • Elvártnál kisebb vállalkozói jelenlét • A vidéki térségekben gyenge turisztikai kínálat • Gyenge marketing • Civil szervezetek, önkormányzatok tőkeereje gyenge • Kevés helyi termék, minőségi helyi termékek hiánya	VESZÉLYEK • A települések népességmegtartó ereje tovább csökken • Az előregedés, népességfogyás nem áll meg • Csökken a helyi szolgáltatásokra, termékekre való igény • Elfelejtődnek a hagyományok, helyi értékek • Csökken az identitástudat

A Sághegy LEADER Egyesület területén összefoglaltuk a térség erősségeit és gyengeségeit. A térség erősségeire támaszkodva a gyengeségek megszüntetésére törekszünk a lehetőségek megfogalmazása mellett, úgy hogy a veszélyek lehetőségével is számolunk. Területünk problémáit csak egymásra épülő, hosszú távú stratégiával lehet megoldani, vagy csökkenteni. Helyi Fejlesztési Stratégiánk ezt a probléma megoldást tűzte ki feladatául.

1. Térségi gazdasági potenciál erősítése – foglalkoztatás növelése, innovatív megoldások felkarolása, vállalkozások stabilitásának biztosítása

A helyzetelemzés során megállapítást nyert, hogy tervezési területünkön nem elég a települések népesség megtartó ereje, nem állt meg a népességfogyás. Nincs elég helyi munkalehetőség, elvárt alatti a vállalkozások száma. A képzett fiatalok elvándorlása is jelentős, magas az ingázók száma. Az elvándorlást csökkentheti a tőkeerős vállalkozások jelenléte. A termelő és szolgáltató, induló, vagy már működő mikro vállalkozások támogatása által javul a műszaki és technológiai színvonal, javul a versenyképesség, növekszik a foglalkoztatás, bővül a munkahelyek száma. A lakosság életminőség javítását hozza a szolgáltatások bővült száma, a minőségi helyi termék kínálat. Ebben a tervezési időszakban is elengedhetetlen a térség gazdasági fejlesztése, fiatalok, helyi és térségi mikrovállalkozások támogatása, az őstermelői kör megerősödésének segítése. A megújuló energiaforrások használatának előtérbe helyezése jelen fejlesztési ciklusban fontos szerepet kap.

2. Identitástudat erősítése – kapcsolatteremtés, hálózatok, együttműködések kialakítása, környezetvédelem, egészségvédelem a projektek támogatása által

Tervezési területünk 58 településén nagyszámú, tenni akaró civil szervezet található, mellettük az önkormányzatok is tevékenyek. A hagyományőrzés számukra az a feladat, melyet, időt, energiát nem kímélve végeznek. Korosztályok, települések közötti kapcsolatok maradnak fenn, erősödnek. Generációk közötti tudás megosztást követően őrződik meg a múlt. Községi célú épületek felújítása, fellépő ruhák beszerzési támogatása által erősödik a települések ismertsége, a helyi értékek bemutatása által növekedhet a településekre látogatók száma. „Helyi termékeink, helyi értékeink” jelmondatot követve hagyományőrző rendezvények megtartására kerülhet sor. Fontos a településre látogatók számára, hogy milyen közterületi területekkel találkoznak. A gondozott zöldterületek pozitívan hatnak a lakosság egészségi állapotára, valamint az idelátogatók település megítélésére. A klímaváltozás káros hatásainak egy részét ki tudjuk küszöbölni szárazságtűrő városi fák és cserjék telepítésével.

8. A stratégia beavatkozási logikája

A beavatkozási logika LEADER vonatkozású rövid összefoglalása

A LEADER beavatkozás a HFS-en keresztül, az SO8 vonatkozásában megállapított számos szükséglet kielégítéséhez hozzájárul. A KAP ST-ben foglalt SWOT elemzés erősségeként említi az ország vidéki térségeit lefedő LEADER hálózatot, amely helyi ismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtói tapasztalattal rendelkező helyi erőforrást biztosít a helyi fejlesztésekhez. Ugyanakkor veszélyként említi ezen erőforrás további erodálódását. E két megállapításra épül az a szükséglet, amely a fejlesztéspolitikai programok végrehajtásához szükséges helyi szintű emberi erőforrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítését szolgálja a LEADER beavatkozás működési és animációs keretéből finanszírozott helyi akciócsoportok hálózata.

A SWOT elemzésben erősségeként szerepel, hogy a LEADER a vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kisléptékű, a helyi szükségletekre szabott fejlesztési forrást biztosít. Az elemzés gyengeségeként említi a LEADER források korlátosságát, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terheit. A fenti erősségre és gyengeségre épül az a szükséglet, amely a helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztéseket és az ehhez szükséges forrás szükségességét definiálja. E szükséglet kielégítéséhez járul hozzá a LEADER helyi fejlesztési stratégiák megvalósítása.

A SWOT elemzésben gyengeségeként szerepelnek a vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei. Erre reagál az a szükséglet, amely az életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztését teszi szükségessé. A korábbi évek tapasztalatai alapján a LEADER programnak fontos célja a vidéki élettér fejlesztése a szolgáltatások és az azokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztésével, valamint a helyi kötődés és a közösségi kapcsolatok erősítése a közösségeket aktivizáló programokkal és az ahhoz szükséges környezet fejlesztésével. Az Európai Unió vidéki térségeinek hosszú távú jövőképevel összhangban a fenti célok elérése érdekében – elsősorban tudásátadással, jó gyakorlatok bemutatásával – ösztönözni szükséges a társadalmi innovációt és a digitális eszközök adta lehetőségek kihasználását.

A HFS kialakítása során figyelembe vettük a helyi igényeket és lehetőségeket, valamint az adott társadalmi-kulturális jellemzőket, törekedve, hogy elősegítse a strukturális változásokat, a helyi gazdaság fejlesztését, a helyi és térségen belüli közösségek kialakítását, megerősödésüket, az innováció ösztönzését.

A helyzetfeltárás során és a SWOT analízisben feltártak tükrében határoztuk meg az alábbiakban részletezetten a HFS jövőképét, céljait, prioritásait, a kapcsolódó tevékenységeket és mindezek mérésére szolgáló mutatókat.

8.1 A stratégia jövőképe

A Sághegy LEADER Egyesület Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának jövőképe a Sárvári és Celldömölki járásra egy olyan elképzelést jelenít meg, ahol a jelenlegi gazdasági fejlődés dinamikus emelkedésbe kezd, növekvő életszínvonalat, javuló életminőséget eredményez a természet - társadalom - gazdaság kényes egyensúlyának fenntartása mellett. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában megfogalmazott szempontok alapján a jövőben folytatódik a szemléletváltozás a vidéki lakosság körében, a településen élők életminősége javul, identitástudatuk erősödik a helyiek által szervezett közösségi programok, együttműködések által, fokozódik bennük a közösséghez tartozás, a térség népességmegtartó ereje, turisztikai vonzereje nő, a helyi termékek előállítására és értékesítésére területén eredményeket érünk el,

fenntartható, erős, versenyképes vállalkozások generálódnak, a családok stabilitásának megerősítésével hozzájárulunk az egész társadalom boldogulásához, környezetünk fenntarthatóbbá válik. A vidéki életforma, a megújult falukép, a természeti, kulturális és épített örökség megőrzése mellett fennmarad. A szolgáltatói és vállalkozói színvonal emelkedése, a helyi fogyasztás növekedése, a jövedelemszerzési képesség kedvező alakulása, a javuló életminőség lehetősége és környezettudatos életmód következtében a fiatalok elvándorlása csökken, a demográfiai mutatók kedvezően alakulnak. A hátrányos helyzetű települések felzárkózása mellett, a HACS területén található települések megfelelő életteret nyújtanak a lakosságnak.

8.2 A stratégia célhierarchiája

A legfontosabb célok:

- a vidéki térségekben a mikrovállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;
- az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása, kulturális örökség megőrzése;
- közösségi élet feltételeinek javítása, zöld területek kialakítása és rehabilitációja

A Sághegy LEADER Egyesület célkitűzései által erősödik térségünk gazdasági ereje. Fiatalok és helyi vállalkozások, szolgáltatók által innovatív vállalkozói ötletek valósulnak meg, új szolgáltatási körök jelennek meg, javul a vállalkozások ismertsége. Bővül az őstermelők által előállított helyi termékek köre. A kereskedelmi forgalomban bővül a helyben termelt élelmiszerek választéka, az egészséges megbízható minőségű termékek száma. A sikeres közösségek és vállalkozások által szélesedik az aktív pihenés feltételeinek köre, elmélyül a környezettudatos gondolkodás, folytatódik a hagyományok ápolása, és vidéki életforma megőrzésére való törekvés. Javul a helyben foglalkoztatás, az életminőség, a falvak népességmegtartó ereje, csökken a fiatalok elvándorlása, a falu előregedése.

9. Cselekvési terv

9.1 Az intézkedések leírása

1.) Intézkedés: A helyi vállalkozók, szolgáltatók és termelők versenyképességének növelése telephely-, és eszközfejlesztés által

- 1) **Az intézkedés megnevezése:** A helyi vállalkozók, szolgáltatók és termelők versenyképességének növelése telephely-, és eszközfejlesztés által
- 2) **Specifikus cél:** Térségi gazdasági potenciál erősítése, fiatalok és helyi vállalkozások bevonása a gazdaságfejlesztésbe
- 3) **Indoklás, alátámasztás:** A térség vállalkozói szektorának erősítésére szükség van, a helyben kialakított munkahelyek a vidék népességmegtartó erejét jelentősen javíthatják. A fejlesztések a források és tőkehiány miatt elmaradnak. A vállalkozói kedv növekedése által, a fejlesztések következtében munkahelyek maradnak meg, újak jönnek létre, a vállalkozások versenyképessége javul, nagyobb árbevétel érhető el, ezáltal a helyi adóbevételek növekedhetnek. Eszköz beszerzések támogatása által a vállalkozások fejlesztése, szolgáltatási

körök szélesítése, helyi termékkör bővítése, innovatív vállalkozási ötletek megvalósításának támogatása segítheti a térség gazdasági fellendítését. Térségünkben a falvakból történő elvándorlást csökkenteni, a helyben foglalkoztatást segíteni kell.

4) **A támogatható tevékenységek meghatározása:**

- Új épület, építmény építése.
- Épület, építmény felújítása, bővítése, korszerűsítése: a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó meglévő épület felújítása, bővítése, új épület kialakítása, kisléptékű infrastruktúra-fejlesztés.
- Megújuló energiaforrást hasznosító technológiák kialakítása: az induló vagy meglévő gazdasági tevékenységhez kapcsolódó alternatív energia (szél, nap, geotermia, megújuló) beruházások megvalósítása.
- Vagyonvédelmi rendszer kiépítése.
- Eszköz- és gépbeszerzés, új technológiai rendszerek kialakítása.

5) **Nem támogatható tevékenységek meghatározása:**

- Teher vagy személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Motorral hajtott légi vagy vízi jármű beszerzése,
- Mezőgazdasági üzemek beruházásai, kivéve iroda vagy raktárhelyiségek, illetve szociális helyiségek beruházásai, és ezekhez kapcsolódó kisléptékű infrastruktúra fejlesztése,
- Lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése.
- Bontott építési anyag beszerzése és beépítése.
- Bérleti díjak és rezsi költségek.
- Ingatlan és termőföld vásárlására.
- Árukészlet beszerzése.
- Működési költségek, forgóeszközök.
- Rendezvény, képzés.

6) **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek – az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán – a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) **A jogosultak köre:** A Sághegy LEADER Egyesület tervezési területén (58 település) székhellyel rendelkező induló, vagy már működő mikrovállalkozások és őstermelők

8) **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:** A projekt segítse a helyben történő foglalkoztatást, a helyi gazdaság fejlesztését, a helyi szolgáltatások bővítését, minőségének javítását. A kiválasztási kritériumok térségi szempontok alapján kerülnek meghatározásra.

- 9) **Tervezett forrás:**
- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 250.000.000 Ft
 - b) a támogatás intenzitása: 65%
 - c) a projektméret korlátai: minimum 500.000 Ft, maximum 10.000.000 Ft támogatási összeg
Eszközbeszerezésre maximálisan igénybe vehető 3.500.000 Ft támogatási összeg
 - d) a támogatás módja: hagyományos költség elszámolás
- 10) **A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:** 2024. II. félév
- 11) **A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:** 24 hónap
- 12) **Kimeneti indikátorok:**
- a) Létrehozott munkahelyek száma: 3
 - b) Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma: 35

2.) Intézkedés: A Sághegy LEADER Egyesület településeinek környezettudatos fejlesztése, az ott élők életminőségének javítása

- 1) **Az intézkedés megnevezése:** A Sághegy LEADER Egyesület településeinek környezettudatos fejlesztése, az ott élők életminőségének javítása
- 2) **Specifikus cél:** Épített és természeti környezetünk ápolása, védelme, alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, önkormányzatok és civil szervezetek eszközbeszerzésének támogatása
- 3) **Indoklás, alátámasztás:** A települések olyan természeti és kulturális értékekkel rendelkeznek, melyek alkalmasak lennének a helyi turisztikai fejlesztések kiindulópontjának, a helyi értékek, látnivalók bemutatása által. Forrás és tőke hiány miatt a helyi értékek elveszhetnek, feledésbe merülhetnek. A kulturális és környezeti értékek felkarolása, rendezése, megfelelő színvonalú bemutatása megköveteli a meglévő vagy kialakítandó tájházak vagy emlékházak felújítását, korszerűsítését, a meglévő szabadidős vagy pihenőparkok, játszóterek, tanösvények megújítását, vagy létrehozását, ezek klímaváltozáshoz való alkalmazkodásának elősegítését szárazságtűrő városi fák és cserjék telepítésével, árnyékolás kialakításával. Utcabútorok, használati térelemek szükségszerű elhelyezése, térképek, emléktáblák, útbaigazító táblák kihelyezése, meglévők fejlesztése válik lehetővé. A fejlesztések által az identitástudat erősödik, megfelelő menedzselés és tájékoztatás mellett turisztikai látnivalókká válnak a projektgazdák elképzelései, és nem utolsósorban növeli a településen élők komfortfokozatát.
- 4) **A támogatható tevékenységek meghatározása:** A felhívásban kizárólag a 2021/2115 EU rendelet 73. cikk c) IV. pont alapján nem termelő beruházásnak minősíthető beruházások támogathatóak. Kulturális (tárgyi és szellemi) örökségünk megőrzésének érdekében a tájházak, emlékházak korszerűsítése és felújítása. Szabadidő eltöltését szolgáló terek (pihenő vagy szabadidős parkok, játszóterek) tematikus ösvények (Kneipp, meseösvény stb.) kialakítása, megújítása, új játszótéri eszközök, utcabútorok és használati térelemek elhelyezése, emlékhelyek és árnyékolás kialakítása, parkosítás, kizárólag szárazságtűrő városi fák és cserjék telepítése.

Támogatható tevékenységek:

- építés, bővítés,
- kisléptékű infrastruktúra kialakítása,
- felújítás, korszerűsítés,
- projekt előkészítési tevékenység (tervezés)
- parkok, játszóterek felújítása, bővítése,
- Tematikus ösvények kialakítása,
- utcabútorok, használati térelemek, árnyékolók kihelyezése,
- emlékhelyek kialakítása
- szárazságtűrő fák és cserjék telepítése,
- eszközbeszerzés: civil szervezetek esetében a tevékenységükhöz vagy a mindennapi élethez, önkormányzatok esetében a nem kötelezően ellátandó feladatokhoz kapcsolódó eszközök beszerzése.

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személy vagy tehergépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- Motorral hajtott légi vagy vízi közlekedési jármű vásárlás,
- Lágyszárú növények, lőfegyverek, pirotechnikai eszközök beszerzése,
- Bontott építési anyag beszerzése és beépítése,
- Bérleti díjak,
- Rezszi költségek, személyi kiadások,
- Ingatlan és termőföld vásárlása,
- Működési költségek, forgóeszközök,

6) Kiegészítő jelleg, lehatárolás: Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek – az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán – a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től való lehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) A jogosultak köre: A Sághegy LEADER Egyesület tervezési területén székhellyel rendelkező önkormányzat (58 db), és nonprofit szervezet

8) A kiválasztási kritériumok, alapelvek: A közösség által használt terek fejlesztése, megújítása, épített és kulturális örökség megőrzése. Helyi társadalmi összefogás, civil szervezetek és önkormányzatok támogatása, helyi kötődések erősítése, a közösségi gondolkodás és megmozdulások ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása. A kiválasztási kritériumok térségi szempontok alapján kerülnek meghatározásra.

9) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre alokált forrás: 144.000.000 Ft
- b) a támogatás intenzitása: 75%
- c) a projektméret korlátai: minimum 300.000 Ft, maximum 5.000.000 Ft támogatási összeg

d) a támogatás módja: hagyományos költség elszámolás

10) A felhívás meghirdetésének tervezett ideje: 2025 I. félév

11) A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam: 24 hónap

12) Kimeneti indikátorok:

a) fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma: 20

b) fejlesztéssel érintett civil szervezetek száma: 15

3.) Intézkedés: „Fókuszban a helyi” – rendezvénysorozat a helyi termékek és helyi művészeti csoportok népszerűsítéséért

1) **Az intézkedés megnevezése:** : „Fókuszban a helyi” – rendezvénysorozat a helyi termékek és helyi művészeti csoportok népszerűsítéséért

2) **Specifikus cél:** Az identitástudat erősítése, hagyományaink megőrzése, a LEADER térség szervezetei számára együttműködési lehetőség megteremtése, meglévő együttműködések erősítése.

3) **Indoklás, alátámasztás:** A HACS illetékességi területén kevés a kifejezetten helyi termékekhez és helyi kulturális csoportokhoz kapcsolódó térségi, vagy települési program, rendezvény, azok népszerűsítése nem megoldott, hiányos a térségi rendezvénynaptár. Szükséges a már működő programok mellett a helyi művészeti csoportok, helyi termékek népszerűsítése és a helyi termelők bemutatkozása. A támogatott projektek közvetlen céljai közé tartozik a települési rendezvények látogatottságának és színvonalának emelése, turisztikai előny szerzése, továbbá a helyi termékek fogyasztásának élénkítése. Az identitástudat erősítése, hagyományaink megőrzése célkitűzéseink alapján az önkormányzatok és civil szervezetek számára fontos egy-egy település megtartó erejének megőrzése, egy összetartó közösség kiépítése. Az értékkel bíró helyi rendezvény lehetőséget biztosít arra, hogy erősítsük a LEADER térség szervezeteinek együttműködését, közelebb hozzuk a köz-, civil-, és vállalkozói szféra képviselőit. Segítséget nyújt a helyi szereplők előtérbe lépéséhez, bemutatkozási lehetőséget nyújt a helyi termelőknek, civil szervezeteknek, előadóművészeknek. A rendezvények kötelező megnevezése: „Fókuszban a helyi” - rendezvénysorozat a helyi termékek és helyi művészeti csoportok népszerűsítéséért.

4) **A támogatható tevékenységek meghatározása:** A felhívásban kizárólag a 2021/2115 EU rendelet 73. cikk c) IV. pont alapján nem termelő beruházásnak minősíthető projektek támogathatóak. Támogatás vehető igénybe minden olyan, a kérelem benyújtása után megrendezésre kerülő, ingyenesen látogatható helyi vonatkozású rendezvényre, mely a „Fókuszban a helyi” – rendezvénysorozat a helyi termékek és helyi művészeti csoportok népszerűsítéséért c. felhívásban előírtaknak megfelel.

Támogatható tevékenységek

- a) rendezvény lebonyolításához szükséges eszközök bérlete (hangosítás, színpad, stand, faház stb.)
- b) helyi fellépők, előadók fellépti díjai

c) helyi termelők megjelenési költségei

5) Nem támogatható tevékenységek meghatározása:

- Személygépjármű beszerzés
- Élő állat vásárlás
- Használt árucikkek beszerzése
- Támogatási jogosultságok megvásárlása
- vendéglátás, a résztvevők étkeztetése,
- eszközbeszerzés,
- működési és általános költségek elszámolása,
- egyéb, nem a rendezvény lebonyolításához szükséges díjak elszámolása

6) **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Alapvetően azon projektek kerülnek kizárásra, amelyek hatályos támogatói okirattal rendelkeznek – az államháztartás alrendszereiből, vagy a Strukturális Alapokból származó konstrukciók forrásai kapcsán – a tervezett HF-ekre történő támogatási kérelem benyújtásakor ugyanazon megvalósítási helyre, ugyanazon tevékenység tekintetében. Ez alól kivételt képez, ha a HF-re benyújtandó fejlesztési igény a korábban fejlesztett tevékenység minőségi továbbfejlesztésére irányul a korábbi projekt eredményeinek fenntartásával. A korábbi pályázati konstrukciók bemutatását és a HF-től valólehatárolását a megalapozó dokumentumban vagy a projekt adatlapon szükséges bemutatni.

7) **A jogosultak köre:** Támogatási kérelmet nyújthat be a Sághegy LEADER Egyesület tervezési területén (58 település) lévő helyi önkormányzat, székhellyel rendelkező egyéb egyesület és egyéb alapítvány

8) **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:** Térségen belüli együttműködésekben alapuló, a magyarság hagyományait őrző és ápoló a kizárólag helyi előadók, művészeti csoportok, a helyi termékek népszerűsítésére és a helyi termelők bemutatkozása irányuló önálló kulturális rendezvények támogathatóak. A kiválasztási kritériumok térségi szempontok alapján kerülnek meghatározásra.

9) Tervezett forrás:

- a) az adott beavatkozási területre/intézkedésre allokált forrás: 26.000.000 Ft
- b) a támogatás intenzitása: 75%
- c) a projektméret korlátai: minimum 300.000 Ft, maximum 1.000.000 Ft támogatási összeg
- d) a támogatás módja: hagyományos költség elszámolás

10) **A felhívás meghirdetésének tervezett ideje:** 2024. II. félév

11) **A projektek megvalósítására rendelkezésre álló időtartam:** 24 hónap

12) **Kimeneti indikátorok:**

- a) támogatott rendezvények száma: 26

9.2 Együttműködések

- a) Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása

1. tervezett együttműködés: A Nyugat-dunántúli Régió Helyi Akciócsoportjainak együttműködése (térségek közötti)

Az együttműködések tervezett tématerületei: HACS tanuló akadémia, tudásmenedzsment, fiatalok megtartására módszertan, közös marketing, közös tanulmányút, térségi mintaprojektek

Specifikus cél:

- HACS Akadémia: több témakörben képzések
- Tanulmányutak – nemzetközi LEADER gyakorlatok közös megismerése
- Regionális Tematikus Fórumok (átfogó témákban, pl. ifjúság, helyi termék, szoc. szövetkezetek, stb.)
- Közös monitoring tevékenységek
- Közös kommunikációs aktivitások (pl. közös értékelő kiadványok, LEADER napok, stb.)
- Negyedévenkénti találkozók

Indoklás, alátámasztás: „együtt többre vagyunk képesek”

Közös tervezési műhelyek, közös tanulmányút mélyítette el a közös munkát. A központi képzéseken túl korszerű és hasznos tudás szerzése, valamint a szűk humán kapacitások ellensúlyozására egy-egy tevékenységhez kapcsolódóan regionális szintű feladatmegosztás megvalósítása, ill. közös feladatellátás.

Tervezett költség: 5 millió Ft

2. tervezett együttműködés: Sághegy LEADER Egyesület – UTIRO Térségfejlesztő Egyesület (térségek közötti)

Az együttműködések tervezett tématerületei: Együttműködési munkánkat az új ciklus HFS-ében meghatározott módon, az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület és általunk is igényelt tevékenységi területen szeretnénk elmélyíteni. Fő célunk, hogy térségi jó példák bemutatásán túl, lehetőséget biztosítsunk a Romániai Hunyad megye magyar nyelvű LEADER tagságának a mi fejlesztési jó gyakorlataink megismerésére, mintaprojekt indítására az ottani LEADER keretében.

Specifikus cél:

Helyi identitás, közösségek és tudás fejlesztése

Indoklás, alátámasztás:

A Sághegy LEADER Egyesület és az UTIRO Térségfejlesztő Egyesület még a LEADER első időszakában kezdett el együtt gondolkodni, ez idáig több közös projektet is megvalósított. A két térség történetében, kultúrájában több találkozási pontot is találtunk. Mindkét térségben folytatni kívánjuk a közös tanulást, az ismeretszerzést a kultúra területén térségünk turisztikai értékeinek megismertetése érdekében megcélózva a fiatal és idősebb korosztályt is. tervezési területén gyarapítása közös kapcsolódási pontok kulturális értékek védelme érdekében.

Tervezett költség: 3 millió Ft

3. tervezett együttműködés: Összefogás egyes magyar lakta romániai településekkel a magyar nyelv és kultúra fennmaradásáért (nemzetközi)

Az együttműködések tervezett tématerületei: Erdélyi magyar lakta településekkel a turizmus vagy a közös kulturális és sport rendezvények, programok, akciók témakörben szerveződő együttműködések.

Tevékenységekben figyelmet fordítunk a helyi gazdasági szereplők, termelők és civil szervezetek, kulturális csoportok közös találkozási pontjainak megteremtésére, az alulról jövő kezdeményezések megvalósítására. Ismeretterjesztő és tudásátadó Projekt indítása a nemzetközi együttműködések erősítésében az UTIRO Térségfejlesztő Egyesülettel közösen.

Specifikus cél:

Célunk a kulturális értékeink, hagyományaink védelme, együttműködések erősítése, térségi identitás ösztönzése. A rendezvény, közösségi kezdeményezések, közös fejlesztések hatására a kulturális értékek védelme és gyarapítása, a hagyományok megőrzése valósul meg, a térségi identitás növekszik, a közösségi erő erősödik.

Indoklás, alátámasztás:

Térségünk két nagy települése Ikervár és Jánosháza is több Vajdahunyad megyei magyarlakta településsel több éves jó kapcsolatot ápol. A közös rendezvények során tapasztaltuk, hogy a határon túli magyarjaink nemzeti identitásukat egyre nehezebben tudják megélni, kultúrájukat ápolni. Az ottani polgármesterek a személyes találkozók alkalmával jelezték felénk együttműködési szándékát a turizmus, a sport, a kultúra területén. A projekt során a fiatalok az elsajátított és a bennük élő tudás segítségével maguk válnak alvó állapotuk felrázóivá, hagyományok őrzőivé. Az együttműködés hatására a fiatalok megismerik egymást, kapcsolatok érnek be közöttük, a magyar közösségek a magyar identástudatukat határon innen és határon túl együtt erősíthetik. Mindamellet, hogy egymás szokásait, hagyományait is látják, lehetőség nyílik a gyökerektől épülve a magyar kultúra és nyelv ápolására, megélésére. A magyar nemzeti azonosságtudat megerősödik. Értéktörző és közösségfejlesztő kapcsolatok alakulnak.

Tervezett költség: 5 millió Ft

b) Egyéb együttműködések megvalósítása

Helyi értékeket közvetítő rendezvénysorozat (saját projekt)

Az együttműködések tervezett tématerületei: Helyi értéket közvetítő, tudásátadó, ismeretbővítő rendezvénysorozat együttműködve az illetékességi területen működő kompetens civil szervezetekkel.

Specifikus cél:

Népi mesterségek bemutatása, helyi termelők, termékek bemutatása, vonatkozó előadások megtartása. Olyan kulturális munka megvalósítása, mely hozzájárul a múlt értékeinek feltárásához és megismertetéséhez.

Indokolás, alátámasztás:

Térségi helyi értékek, ételek, népszokások, közösségek népszerűsítése, kóstolók, színpadi show-ok, bemutatók tartása az érintett tagokkal közösen. A tagság és a térség jó hírnevének öregbítése, előadások tartásával, meghívott előadókkal, termelők bevonásával. Hozzájárulás ahhoz, hogy kialakuljon a fiatalokban a múlt megbecsülése, a nemzedékek egymás iránti tisztelete, a szülőföldhöz való ragaszkodás és a magyarságtudat érzése.

Költségigény: 3,5 millió Ft

9.3 Kommunikációs terv

A kommunikáció célcsoportjai:

Térségi:

- SLE tagok - önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások
- tervezési területünk 58 településén élő lakosság
- együttműködő partnereink, szakmai szervezetek

Térségen kívüli:

- térségünkbe látogatók
- térségünk vállalkozói és szolgáltató köre után érdeklődők

Kommunikációs eszközök, tevékenység típusok:

- személyes konzultáció a munkaszervezeti iroda felkeresésével (napi nyitva tartás 4 órában)
- telefonos konzultáció a munkaszervezeti iroda vezetékes vonalán, vagy az irodai mobiltelefonon keresztül
- www.saghegyleder.hu saját weboldalon történő tájékoztatás
- <https://www.facebook.com/Sághegy-Leader-Egyesület> facebook oldalunkon történő tájékoztatással
- e-mail-ben küldött hírlevelekben történő tájékoztatás
- települési, kistérségi fórumon való részvétellel
- szakmai és egyéb rendezvényeken való részvétellel
- járási lapokban való megjelenéssel (Nyugati Tükör, Új Kemenesalja)

Az Egyesület működéséhez kapcsolódó adatok, működési költségek, mérlegbeszámolók honlapunkon megtalálhatók. Elnökségi és közgyűlési jegyzőkönyveink előzetes egyeztetést követően, elnöki hozzájárulással a munkaszervezeti irodában tagjaink számára megtekinthetők.

A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezés dokumentumai honlapunk fő menüjében és a Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 menüpontjában elérhetők, vagy a munkaszervezeti irodában megtekinthetők. Elektronikus levélben, vagy telefonon bárki megfogalmazhatja észrevételeit, kérdéseit. Az észrevétel tartalmától és fajsúlyától függően a válaszadást a munkaszervezet elvégzi saját hatáskörben. Amennyiben szükséges elnökség elé tárja a problémát, aki a jogszabályi előírásoknak megfelelően döntést hoz. A személyiségi jogok tiszteletben tartása elengedhetetlen.

Humán kapacitás, felelősségi körök:

A kommunikációs feladatok elvégzése a 2 tagú munkaszervezet és az elnökség feladata. A munkaszervezet vezetője a Széchenyi István Egyetem Albert Kázmér Mosonmagyaróvári karának harmadéves vidékfejlesztési agrármérnök alapszakos hallgatója, a kommunikációval kapcsolatos feladatokat elsősorban ő látja el. A HFS tervezés során a www.saghegyleader.hu saját web oldal HFS 2023-2027 menüpontjában, vagy a főmenüben az aktuális helyzetnek megfelelő tervezési dokumentumokat rögzítjük. Meghívókat, táblázatokat, adatgyűjtési összesítőket tekinthetnek meg a honlapunkra látogatók, végigkövethetik a tervezési, egyeztetési folyamatot.

Kommunikációs szakember alkalmazottat nem foglalkoztat Egyesületünk. Megbízási szerződés szerint web oldalunk karbantartását a honlapot létrehozó szakember végzi.

A kommunikációs tevékenység pénzügyi terve:

Költségtényezők az alkalmazott kommunikációs formák, csatornák és eszközök alapján:

- SLE honlap folyamatos fejlesztése;
- térségi fórumok szervezése, lebonyolítása;
- tájékoztató kiadványok összeállítása, nyomdai kivitelezése, terjesztése;
- térségi rendezvényeken való megjelenés, szóróanyagok anyagok össze- és előállítása;
- szakmai fórumok (workshop) szervezése, lebonyolítása;
- szakmai konferenciákon való részvétel, illetve szervezése;
- a dokumentációs eszközök és tevékenység biztosítása;
- a (nem önkéntes) közreműködők megbízási díja;

A kommunikáció célcsoportjai:

Térségi:

- SLE tagok - önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások
- tervezési területünk 58 településén élő lakosság
- együttműködő partnereink, szakmai szervezetek

Térségen kívüli:

- térségünkbe látogatók
- térségünk vállalkozói és szolgáltató köre után érdeklődők

Kommunikációs eszközök, tevékenység típusok:

- személyes konzultáció a munkaszervezeti iroda felkeresésével (napi nyitva tartás 4 órában)
- telefonos konzultáció a munkaszervezeti iroda vezetékes vonalán, vagy az irodai mobiltelefonon keresztül
- www.saghegyleder.hu saját weboldalon történő tájékoztatás
- <https://www.facebook.com/Sághegy-Leader-Egyesület> facebook oldalunkon történő tájékoztatással
- e-mail-ben küldött hírlevelekben történő tájékoztatás
- települési, kistérségi fórumon való részvétellel
- szakmai és egyéb rendezvényeken való részvétellel
- járási lapokban való megjelenéssel (Nyugati Tükör, Új Kemenesalja)

Az Egyesület működéséhez kapcsolódó adatok, működési költségek, mérlegbeszámolók honlapunkon megtalálhatók. Elnökségi és közgyűlési jegyzőkönyveink előzetes egyeztetést követően, elnöki hozzájárulással a munkaszervezeti irodában tagjaink számára megtekinthetők.

A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezés dokumentumai honlapunk fő menüjében és a Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027 menüpontjában elérhetők, vagy a munkaszervezeti irodában megtekinthetők. Elektronikus levélben, vagy telefonon bárki megfogalmazhatja észrevételeit, kérdéseit. Az észrevétel tartalmától és fajsúlyától függően a válaszadást a munkaszervezet elvégzi saját hatáskörben. Amennyiben szükséges elnökség elé tárja a problémát, aki a jogszabályi előírásoknak megfelelően döntést hoz. A személyiségi jogok tiszteletben tartása elengedhetetlen.

Humán kapacitás, felelősségi körök:

A kommunikációs feladatok elvégzése a 2 tagú munkaszervezet és az elnökség feladata. A munkaszervezet vezetője a Széchenyi István Egyetem Albert Kázmér Mosonmagyaróvári karának harmadéves vidékfejlesztési agrármérnök alapszakos hallgatója, a kommunikációval kapcsolatos feladatokat elsősorban ő látja el. A HFS tervezés során a www.saghegyleader.hu saját web oldal HFS 2023-2027 menüpontjában, vagy a főmenüben az aktuális helyzetnek megfelelő tervezési dokumentumokat rögzítjük. Meghívókat, táblázatokat, adatgyűjtési összesítőket tekinthetnek meg a honlapunkra látogatók, végigkövethetik a tervezési, egyeztetési folyamatot.

Kommunikációs szakember alkalmazottat nem foglalkoztat Egyesületünk. Megbízási szerződés szerint web oldalunk karbantartását a honlapot létrehozó szakember végzi.

A kommunikációs tevékenység pénzügyi terve:

Költségtényezők az alkalmazott kommunikációs formák, csatornák és eszközök alapján:

- SLE honlap folyamatos fejlesztése;
- térségi fórumok szervezése, lebonyolítása;
- tájékoztató kiadványok összeállítása, nyomdai kivitelezése, terjesztése;
- térségi rendezvényeken való megjelenés, szóróanyagok anyagok össze- és előállítása;
- szakmai fórumok (workshop) szervezése, lebonyolítása;
- szakmai konferenciákon való részvétel, illetve szervezése;
- a dokumentációs eszközök és tevékenység biztosítása;
- a (nem önkéntes) közreműködők megbízási díja;

év	2023	2024	2025	2026	2027	összesen
kommunikációs költségelemek díja (HUF)	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	5.000.000

A kommunikációs feladatok finanszírozása részben a működési költség terhére történik. A weboldal karbantartása éves költsége 300.000 Ft. Ez az összeg kiegészül a havi telefon, internet, és mobil telefon számlák költségeivel. Éves szinten ez 240.000 Ft a ráfordított összeg. A Nyugat Tükörben, Új Kemenesaljánban, vagy más írott sajtóban való Egyesületi megjelenés költsége hozzávetőlegesen 300.000 Ft évente. Ehhez jön még az ún. „szóróanyagok” költsége, ami éves szinten kb. 200.000 Ft

9.4 Egyéb, a HACS által megvalósított projektek

„Fedezze fel térségünk értékeit” – Marketing kiadvány

Saját projekt keretén belül tervezzük egy színes, A2-es méretű turista térkép kiadását 5.000 példányban, mely Vas vármegye keleti részét, a Sághegy LEADER Egyesület illetékességi területét mutatja be. A térkép egyik oldala „klasszikus” autós térkép lenne, melyen feltüntetjük a jellegzetes látnivalókat, szálláshelyeket, természeti és épített örökségünket. A térkép hátoldalán helyet kapnának a térségre vonatkozó legfontosabb információk, túrázási, kirándulási tippek, szabadidő

eltöltési lehetőségek, nyitott porták, helyi termelők, és nem utolsósorban a Sághegy LEADER Egyesületre vonatkozó információk.

Költségigény: 2,4 millió Ft

Helyi értékeket közvetítő rendezvénysorozat

Az együttműködések tervezett tématerületei: Helyi értéket közvetítő, tudásátadó, ismeretbővítő rendezvénysorozat együttműködve az illetékességi területen működő kompetens civil szervezetekkel.

Specifikus cél:

Népi mesterségek bemutatása, helyi termelők, termékek bemutatása, vonatkozó előadások megtartása. Olyan kulturális munka megvalósítása, mely hozzájárul a múlt értékeinek feltárásához és megismertetéséhez.

Indokolás, alátámasztás:

Térségi helyi értékek, ételek, népszokások, közösségek népszerűsítése, kóstolók, színpadi show-ok, bemutatók tartása az érintett tagokkal közösen. A tagság és a térség jó hírvének öregbítése, előadások tartásával, meghívott előadókkal, termelők bevonásával. Hozzájárulás ahhoz, hogy kialakuljon a fiatalokban a múlt megbecsülése, a nemzedékek egymás iránti tisztelete, a szülőföldhöz való ragaszkodás és a magyarságtudat érzése.

Költségigény: 3,6 millió Ft

10. Monitoring és Indikátorok

A monitoring folyamatok eredményeinek révén az Európai Bizottság értékes információkhoz jut, amelyek:

- elemzési szempontból szilárdan megalapozzák a jövőbeni szakpolitikai tervezőmunkát;
- segítséget nyújtanak a szakpolitikai célkitűzések és a programok célkitűzéseinek kidolgozásához, a későbbiekben pedig eszközül szolgálnak a kitűzött célok hosszú távú megvalósulásának mérése során.

A monitoring megfelelő végrehajtásának feltétele, hogy a szakpolitikai célkitűzések és a tervezett intézkedések összhangban legyenek egymással. A kiegyensúlyozott területfejlesztés, során hangsúlyos szerepet kap a foglalkoztatás és növekedés előmozdítása, illetve a szegénység visszaszorítása a vidéki térségekben.

A közös kereten belül végzett értékelés a szakpolitikai intervenciók intézkedések hatását hivatott felmérni. Az értékelés tényekkel szolgál a döntéshozatali munkához, és javítja a KAP keretében végrehajtott intervenciók hatékonyságát, hasznosságát és eredményességét. Ezen túlmenően az átláthatóságot és az elszámoltathatóságot is növeli, és előmozdítja a kapcsolódó tanulási folyamatokat.

Annak érdekében, hogy az értékelések szerves részét képezzék a szakpolitikai döntéshozatali folyamatnak, és teljesüljenek az előírt referenciaértékek, a Bizottság iránymutatásokat és eszköztárat dolgozott ki a jogalkotás minőségének javítása érdekében, melyek követelményeket fogalmaznak meg, és ismertetik a bevált módszereket a KAP kiértékelésére vonatkozóan.

2021. december 6-án az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a KAP-stratégiai tervekhez nyújtott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló (EU) 2021/2115 rendeletet. Ez a rendelet

létrehozza a teljesítmény-, monitoring és -értékelési keretet, amelyet 2023 és 2027 között kell majd alkalmazni a közös agrárpolitikára vonatkozóan.

A teljesítmény-, monitoring és -értékelési keret elősegíti, hogy a szakpolitikai hangsúly a szabályoknak való megfelelésről a teljesítményre és az eredményekre helyeződjön át. Ez az új teljesítményalapú teljesítési modell közös teljesítménymutatókat alkalmaz.

Ezek közé a közös teljesítménymutatók közé tartoznak a következő indikátorok:

- kimeneti mutatók, amelyek a KAP végrehajtásának nyomon követésére fognak szolgálni;
- eredménymutatók, amelyek segítségével figyelemmel lehet kísérni, milyen előrelépést érnek el az uniós országok az előre kitűzött célértékek teljesítése terén;
- kontextus- és hatásmutatók, amelyek használatával meg lehet állapítani, hogy általánosságban hogyan teljesít, a szakpolitika a KAP célkitűzéseire képest.

A HACS-okra vonatkozó adatok

- A HACS tervezési területével lefedett települések száma, a lakossági adatok (a HACS területének népességére vonatkozó információ).
- A HACS tagjainak teljes száma az alábbi bontás szerint:
 - azok amelyek valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azok, amelyek helyi magángazdasági érdekeket képviselnek (például gazdasági szervezetek, helyi vállalkozások stb.);
 - azok, amelyek helyi szociális érdekeket képviselnek (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.), valamint
 - az egyéb eltérő kategóriákba sorolható tagok.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok teljes száma szervezettípus szerinti bontásban:
 - azon tagok száma, akik valamely közigazgatási szervet képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi magángazdasági érdekeket (például gazdasági szervezeteket, helyi vállalkozásokat stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek helyi szociális érdekeket (például nem kormányzati szervezeteket, helyi egyesületeket stb.) képviselnek;
 - azon tagok száma, akik/amelyek az egyéb eltérő kategóriákba sorolhatóak.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó HACS tagok neme.
- A HACS döntéshozó testületét alkotó tagok életkora, kiemelten a fiatalok száma a HACS döntéshozó testületében, 41. életévét be nem töltött személy.

A HACS-ok tevékenységeire vonatkozó adatok

- A HACS által végrehajtott műveletek száma összesen (a HF-ek keretében kibocsátott TO-kban szereplő kedvezményezettek megbontása jogi státusz szerint):
 - a magánszemélyek vagy vállalkozások által végrehajtott műveletek száma;
 - a közigazgatási szervek által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi magángazdasági érdekek képviselői (például vállalkozói szövetségek, kereskedelmi kamara stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a helyi szociális érdekek képviselői (például nem kormányzati szervezetek, helyi egyesületek stb.) által végrehajtott műveletek száma;
 - a kutatási szervezetek által végrehajtott műveletek száma;
 - a több, különböző típusú szereplő által közösen végrehajtott műveletek száma;

- eltérő kategóriákba tartozó szereplő által végrehajtott műveletek száma.

- A HACS által végrehajtott interregionális együttműködési projektek száma.
- A HACS által végrehajtott transznacionális együttműködési projektek száma.
- A tudástranszferhez kapcsolódó műveletek száma, beleértve a fenntartható, gazdasági, társadalmi, környezeti és éghajlatbarát teljesítményre vonatkozó tanácsadást, képzést és tudáscserét.
- A termelői szervezetekkel, a helyi piacokkal, a rövid ellátási láncokkal és a minőségrendszerekkel kapcsolatos műveletek száma, beleértve a beruházások támogatását, a marketingtevékenységeket stb.
- A megújuló energia-termelési kapacitásokhoz kapcsolódó műveletek száma, beleértve a biomassza alapú energiatermelés kapacitásaihoz kapcsolódó műveleteket is.
- A környezeti fenntarthatósághoz, valamint az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos célok eléréséhez hozzájáruló műveletek száma a vidéki térségekben.
- A munkahelyteremtő műveletek száma.
- A vidéki vállalkozásokat – többek között a biomassza alapú gazdaság területén működő vállalkozásokat – támogató műveletek száma.
- Az intelligens falvakra vonatkozó stratégiákkal kapcsolatos műveletek száma.
- A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához, többek között a széles sávú rendszerekhez való hozzáférést javító műveletek száma.
- A társadalmi befogadás területén végrehajtott műveletek száma.
- Az egyéb, eltérő kategóriákba tartozó műveletek száma.

10.1 Monitoring

HFS intézkedéseink elvárt eredményeinél számszerűsítettük a kimeneti és eredmény indikátorokat. Szeretnénk elkerülni azt a hibát, hogy ne tudjunk a pályázatok megvalósulásáról, vagy részleges megvalósulásáról. A 2014-2020-as időszakban eleget tudtunk tenni ennek az elvárásnak. Folyamatos pályázati nyomon követést tervezünk a 2023-27-es ciklusban is.

Saját értékelések ellenére szükséges egy HACS - nyertes projekt közti időszakos, valamint egy teljes kezdeti, zárási időszakra vonatkozó teljes monitoring ellenőrzési rendszer kiépítésére, mely számszerűsíti az eredményeket, a vállalatokat a felhasznált források ismerete mellett.

Vizsgálni kell a célkitűzés megvalósulását, az intézkedési cél megvalósulását, és konkrétan a projekt által vállalt indikátorok, eredmények meglétét.

- Évente jelentést kérünk a projektgazdától a projekt megvalósulásáról, a forrás felhasználásról
- Eseti helyszíni szemléken ellenőrizzük a jelentések valódi tartalmát
- Nyomtatvány kitöltésével írásban kérünk választ az elszámolási időszakok végén a projekt megvalósulásáról, pénzügyi forrás felhasználásáról.

A Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósulásáról HACS szinten is összefoglalót készítünk.

- Évente a projekt gazdák jelentései alapján összefoglaljuk a projektek megvalósulási állapotát, a forrás felhasználásokat
- Eseti szemlék alkalmával személyes szakmai tapasztalatcsere során értékeljük a célokat, eredményeket
- Kérdőív, nyomtatvány kitöltése által kifizetési időszakok lejártával, meghirdetési pályázati körönként adatszolgáltatás alapján értékeljük a HFS vállalatok előrehaladását

- A tervezési ciklus végén, záró összefoglaló anyagot állítunk össze tervezési területünk fejlesztéseiről, a megvalósulásokról az eredmény indikátorok összesítésével, a fenntarthatóság meglétéről, a fejlesztési források felhasználásáról
- Saját HACS szakmai értékelésünkre szakmai nap szervezésével kell időt fordítani

Az Egyesület a Helyi Fejlesztési Stratégiában valamennyi intézkedés vonatkozásában meghatározott, reálisan elérhető kimeneti és eredmény indikátorokat határoz meg, relevánsan az elérendő céljainkhoz.

A pályázatok értékelésének főbb általános elvei a következők:

- a projekt megvalósulása mennyiben járul hozzá a HFS céljaihoz;
- mérhető eredményekkel, egyértelmű és elérhető célokkal rendelkezik-e;
- költséghatékony megvalósulása biztosított-e;
- gazdaságilag mennyire megalapozott;
- mennyiben járul hozzá a környezeti fenntarthatóság és az esélyegyenlőség érvényesítéséhez;
- megvalósulásának külső feltételei biztosítottak-e.

A monitoring és értékelő tevékenység elválaszthatatlan része a HACS saját tevékenységének elemzése a felhasznált működési és fejlesztési források, és a monitoring eredmények összevetésével. A haladásjelentés tartalmazza azt a szakmai beszámolót, amely kitér a HACS saját pénzügyi és humán erőforrásainak elemzésére is. A monitoring vizsgálat elvégzésével egy időben zajló szakmai értékelés az Elnökség jóváhagyásával és elfogadásával lesz legitim. Az elért eredményekről szóló szakmai beszámolót minden évben a pénzügyi beszámoló elfogadásával egy időben a Közgyűlés hagyja jóvá.

Az Egyesület által elért eredmények kommunikációja folyamatos, melyet az értékelések és haladás jelentések (szakmai beszámolók, pénzügyi jelentések, közgyűlési határozatok) hangsúlyos disszeminációjával kívánunk megvalósítani. A monitoring és értékelési feladatok ellátására használt kommunikációs felületek megegyeznek a HFS általános kommunikáció leírásában foglaltakkal (saját weboldal, közösségi média felületek, partnereink weboldalai, nyomtatott sajtó, saját kiadványok). A monitoring és értékelési tevékenység során készült elemzések minden esetben nyilvánosak, bárki számára érthetőek, megbízhatóak, ellenőrizhetőek lesznek.

A közös kereten belül végzett monitoring kulcsfontosságú információkkal szolgál a KAP végrehajtásáról. Az Európai Bizottság szorosan nyomon követi a mezőgazdasági piacok alakulását, a vidékfejlesztés terén jelentkező fejleményeket és a KAP forrásainak felhasználását.

10.2 Az indikátorok megadása

Indikátor neve	Indikátor leírása	Indikátor mértékegysége	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Képzésben, tanácsadásban, ismeretcsereben résztvevők száma	R.1 ^{PR} A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások	személyek száma							

	hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma								
Termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerben részt vevő gazdaságok száma	R.10 ^{PR} Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	gazdaságok száma							
Kiépített megújuló energiatermelő kapacitás	R.15 A mezőgazdaságból, erdőszetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésében, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (kW)	kilowatt							

	Napelemes fejlesztések								
	Biomassza								
	Egyéb								
Új munkahelyek száma	R.37 Növekedés és munkahelyteremtés a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek (önfoglalkoztatás is, de a projekt kiépítéséhez szükséges munka nem)	teljes munkaidős egyenérték			1	2	3	3	3
A KAP támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok száma	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biomassza alapú gazdaságok száma	gazdaságok száma							
A támogatott „okos falu” stratégiák száma	R.40 A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	„okos falu” stratégiák száma							

A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság száma	R.41 ^{PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP- támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	fő							
Rendezvényeken résztvevők száma + felzárkóztatási projektek érintettjeinek száma	R.42 A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkal érintett személyek száma	fő			500	1000	1000	1000	1000
Beszerezett eszközök száma	A projekt keretében beszerzett eszközök száma	db			15	30	30	30	30
Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	Fejlesztéssel érintett vállalkozások száma	db			20	35	35	35	35
Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	Fejlesztéssel érintett önkormányzatok száma	db			20	40	40	40	40
Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	Fejlesztéssel érintett szervezetek száma	db			10	20	20	20	20
Megvalósult rendezvények száma	A projekt keretében megvalósult rendezvények száma	db			10	20	36	36	36

11. Indikatív pénzügyi terv

a) A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen	%
1.	A helyi vállalkozók, szolgáltatók és termelők versenyképességének növelése telephely-, és eszközfejlesztés által	0	0	250	0	0	250	58,7
2.	A Sághegy LEADER Egyesület településeinek környezettudatos fejlesztése, az ott élők életminőségének javítása	0	0	70	74	0	144	33,9
3.	„Fókuszban a helyi” – rendezvénysorozat a helyi termékek és helyi művészeti csoportok népszerűsítéséért	0	0	16	10	0	26	6,1
4.	Helyi értékeket közvetítő rendezvény sorozat (SP)	0	0,875	0,875	0,875	0,875	3,5	0,8
5.	Marketing kiadvány (SP)	0	0	0	2,4	0	2,4	0,5
	Összesen	0	0,875	336,875	84,875	0,875	425,9	100

b) A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	2023	2024	2025	2026	2027	Összesen
Működési költségek	0	30,95	30,95	31,15	31,15	124,2
Animációs költségek	0	0,75	0,75	0,75	0,75	3
Egyéb tervezett bevételek	2	1,5	1,5	1,5	1,5	8
Összesen	2	33,2	33,2	33,4	33,4	135,2

Mellékletek

1. számú melléklet: A HACS összetételének részletes bemutatása

A Sághegy LEADER Egyesület munkaszervezete 2008. november 1-én kezdte meg vidékfejlesztési tevékenységét 3 fővel. 1 fő munkaszervezet vezető és 1 fő pályázati referens Répcelakon, 1 fő pályázati referens Jánosházán kezdte meg munkáját. 2009. november 1-től bővült 1 fővel a létszám a delegált feladatok ellátása miatt. A vidéki irodák megszűntek, Sárváron a Batthyány L. utca 34. szám alatti székhelyen folytatódott a munkaszervezeti tevékenység. 2014. november 30-tól 1 fő, 2014. december 31-től ismét 1 fő munkaszervezeti csökkenés következett be. 2015. január 01-től 2 fő, 1-1 munkaszervezet vezető és vidékfejlesztési referens látja el az Egyesület adminisztratív teendőit.

A Sághegy LEADER Egyesület elnöksége, az Egyesület megválasztott Egyesületi tagokból álló döntéshozó szerve, mely 5 tagból áll.

Elnök: (közsféra)

Alelnök: (közsféra)

Elnökségi tag: (üzleti szféra)

(üzleti szféra)

(civil szféra)

A Sághegy LEADER Egyesület Közgyűlése az Egyesület működésének és gazdálkodásának ellenőrzése céljából Felügyelő Bizottságot hozott létre.

Elnök: (közsféra)

FB. tag: (közsféra)

(civil szféra)

Az Egyesület megalakuláskor taglétszáma 144, 2023. január 1.-én 197 a taglétszám. Folyamatos a növekedés. 58 önkormányzat a közszférát képviseli, 61 tagunk a vállalkozói szférához tartozó egyéni vállalkozó vagy gazdasági társaság képviselője. 78 tag a civil szféra képviselőjében kérte felvételét. A teljes tagságból 30 % a közszférához, 30,6 % az üzleti szférához, 39,8 % a civil szférához tartozik.

A Sághegy LEADER Egyesület új Helyi Fejlesztési Stratégiájának tervezéséhez megalakultak a munkacsoportok és a Tervezés Koordináló Csoport. Az Elnökség és Felügyelő Bizottság kiegészült a térség aktív üzleti és civil szféra képviselőivel, valamint aktív vidékfejlesztési szereplőkkel, hogy elvégezzék a helyzetfeltárást, megfogalmazzák a fejlesztési szükségleteket, irányokat.

Gazdaságfejlesztési munkacsoport: 12 fő

Helyi társadalom, környezet munkacsoport: 24 fő

Tervezés Koordináló csoport: 34 fő

Közsféra: 11 fő, 31,4 %

Üzleti szféra: 10 fő, 28,6 %

Civil szféra: 11 fő, 31,4 %

Egyéb vidékfejlesztési szereplők: 3 fő, 8,6 %

A HACS szervezeti felépítése:

	Közüűlés	
	A tagok öűsszessége, az Egyesűlet legűűű	

A Közgyűlés kizárólagos hatásköre:

1. megválasztja és – ha tisztségük ellátására méltatlanná váltak – visszahívja az Egyesület tisztségviselőit (Elnökség, Felügyelő Bizottság), továbbá megállapítja esetleges díjazásukat,
2. határoz az Elnökség által előterjesztett fontos, az Egyesületet érintő ügyekben, és kialakítja az Egyesület álláspontját az aktuális kérdésekben, melyet az Elnökség köteles képviselni;
3. elfogadja vagy módosítja az alapszabályt, a Szervezeti és Működési Szabályzatot, illetőleg az Egyesület egyéb szabályzatait;
4. tárgyalja a tagok által előterjesztett indítványokat;
5. dönt a tagdíj mértékéről, fizetési idejéről, módjáról
6. elbírálja a tagsági jogviszony kérdésében meghozott elnökségi határozat elleni fellebbezést
7. elfogadja az éves költségvetést, az Elnökség szakmai beszámolóját, illetve a számviteli beszámolót, annak mellékleteivel együtt. A számviteli beszámoló elfogadásához egyszerű szótöbbség szükséges.

8. az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet az egyesület saját tagjával, vezető tisztségviselőjével, vagy ezek hozzátartozójával köt;
9. a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok, a vezető tisztségviselők vagy más egyesületi szervek tagjai elleni kártérítési igények érvényesítéséről való döntés;
10. határozathozatal a más egyesülettel való egyesülés, illetve az egyesületekre való szétválás egyes kérdéseiben (egyesülés, illetve szétválás elhatározása, egyesülési – szétválási terv, illetve a kapcsolódó számviteli beszámolók, egyesülési – szétválási szerződések elfogadása)
11. az egyesület megszűnésének elhatározása, a végelszámoló kijelölése.

Az Elnökség feladatai:

- 1) ellátja az Egyesület operatív vezetésével, napi ügyeinek vitelével kapcsolatos feladatokat; az e körbe tartozó döntéseket meghozza;
- 2) az alelnök előterjesztése alapján dönt a tagfelvételi kérelmekről (rendes és pártoló tagok felvételéről);
- 3) az Egyesületet érintő ügyekben, fontos kérdésekben (különösen: beszámolók, éves költségvetés) előterjesztést fogalmaz meg a Közgyűlés számára;
- 4) az egyesületi vagyon kezelése, a vagyon felhasználására vonatkozó, a közgyűlés hatáskörébe nem tartozó döntések meghozatala és végrehajtása;
- 5) az egyesület jogszabály és az alapszabály szerinti szervei megalakításának és a tisztségviselők megválasztásának előkészítése;
- 6) befogadja a tag írásbeli bejelentését annak kilépési szándéka esetén;
- 7) első fokon a tagsági viszonyt megszüntető elnökségi határozatot hoz (az Elnökség tagjainak kizárása kivételével);
- 8) dönt a vidékfejlesztési stratégia végrehajtása során felmerülő delegált feladat ellátásával összefüggő, a munkaszervezet-vezető által összeállított kérelem elfogadásáról, visszautasításáról
- 9) dönt az Elnök által felterjesztett támogatási rangsor alapján a források leosztásáról
- 10) utasítja az Elnököt a forrásleosztás során feltárt eljárási hibák javítására
- 11) az egyesületet érintő megszűnési ok fennállásának mindenkori vizsgálata és annak bekövetkezte esetén a szükséges intézkedések megtétele.

A Felügyelő Bizottság ellenőrzi az egyesület teljes működését és gazdálkodását, mind jog-, mind célszerűségi szempontból, az ügyvezetést pedig különösen az egyesület érdekeinek megóvása céljából. Ellenőrzi a jogszabályok, az alapszabály és az egyesületi határozatok végrehajtását, betartását.

A Bizottság ellenőrzési tevékenységét utóellenőrzés keretében folytatja, kivéve az éves költségvetés és a számviteli beszámoló esetét, melyeket azok közgyűlés általi elfogadása előtt véleményeznie kell.

A Bizottság tagjait ellenőrzési tevékenységük végzés során egyenlő jogok és azonos kötelezettségek illetik meg, így különösen: jogosultak az Egyesület működését és gazdálkodását ellenőrizni, jelentést, tájékoztatást, illetve felvilágosítást kérni az Egyesület Közgyűlésétől, illetve munkavállalóitól, az Egyesület könyveibe és irataiba betekinthet, azokat megvizsgálhatja és szakértővel megvizsgáltathatja.

A bizottság tagjai az ügyvezetéstől függetlenek, tevékenységük során nem utasíthatóak. A bizottsági tagok az Elnökség ülésén tanácskozási joggal részt vehetnek.

A Sághegy LEADER Egyesület 2023-2027-es tervezési időszakában a KAP ST által definiált feladatai:

- 1) A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, a projektirányítási képességeik fejlesztése,

- 2) A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a HFS-el, a stratégiai célkitűzések és célértékek elérésének segítése,
- 3) A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, mely által biztosított az összeférhetetlenség, valamint a szavazatok olyan aránya, ami szerint 50%-ot meghaladó mérték az üzleti és civil szféra képviselőjétől származik,
- 4) A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása általi összhang biztosítása a HFS-el, mely bizonyítja a támogatás szükségességét, előkészíti a projekt benyújtás lehetőségét és közzétételét, biztosítja a pályázati lehetőség időtartamát,
- 5) Támogatási kérelmek befogadása és értékelése,
- 6) Pályázatok kiválasztása és a támogatása összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a Kifizető Ügynökséghez a támogathatóság végső ellenőrzésének céljából,
- 7) A HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja, és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek végrehajtása

A 2007-2013-as és a 2014-2020-as ciklusok tapasztalatai alapján az Egyesületre definiált feladatok a munkaszervezet és elnökség között éles határvonallal nem oszthatók meg.

A munkaszervezetnek az 1-7) pontban megfogalmazott feladatok végrehajtásában mindenütt tevékeny részt kell vállalni. Folyamatos tájékoztatással juttatja információkhoz a vidékfejlesztési szereplőket, a leendő projektgazdákat. Segíti a HFS megvalósulását azzal, hogy az igények és a megfogalmazott célkitűzések közötti összhang megteremtésére törekszik a tanácsadások során. A HFS összeállításában tevékeny részt vállal. A kiválasztási kritériumok összeállításában, egyedi értékelési szempontok meghatározásában, rangsorok összeállításában előkészítő szereppel bír. A támogatási kérelmek befogadása, értékelése során előírás szerint jár el. A Kifizető Ügynökséggel folyamatos kapcsolattartást biztosít, javaslatot terjeszt elő a végleges ellenőrzés elvégzéséhez. Az Egyesület monitoring adatszolgáltatási kötelezettségének eleget tesz, segíti az ügyfelek adatszolgáltatási kötelezettségének teljesítését.

Az elnökség a munkaszervezet által előkészített HFS, célkitűzések, célértékek, kritériumok megfogalmazásait megvitatja, elfogadásáról dönt, majd döntést követően a közgyűlés elé tárja a tagság általi elfogadásra. A befogadott és értékelt támogatási kérelmek sorrendjéről saját hatáskörben dönt.

A Helyi Bíráló Bizottság a benyújtott Projekt Adatlapon megfogalmazott fejlesztési elképzelések elő bírálatát végezte el a mindenkor Eljárásrendnek megfelelő szempontok szerint. Támogató határozatot adott, elutasított vagy hiánypótlásra szólította fel a projektgazdákat.

A Helyi Fejlesztési Stratégia összeállításában, a tervezés folyamatának szervezésében nagy szerepet játszik a munkaszervezet. A munkaszervezet vezető 2008. november 1. óta a Sághegy LEADER Egyesület munkavállalója. A 2007-2013-as és a 2014-2020-as ciklusok alatt sok tapasztalatot szerzett a stratégia tervezés, stratégia felülvizsgálat, projektgenerálás, stratégia megvalósítás, monitoring tevékenység, támogatási és kifizetési kérelem összeállítás és feldolgozás területén. A vidékfejlesztési referens 2018. szeptember 8.-án csatlakozott a munkaszervezethez, azóta jelentős gyakorlatot szerzett. A kérelemkezeléshez alap készségekkel, széles látókörrel és megfelelő kompetenciákkal rendelkeznek. Az ügyfelek fogadásához, a tanácsadáshoz empátiával, megfelelő emberi

tulajdonságokkal, ismeretanyaggal bírnak. Munkájukkal az elnökséget segítik. Az elnökség és a felügyelőbizottság a Celldömölki és Sárvári kistérséget arányosan fedik le. A köz-, üzleti-, civil szféra képviselőiben átlátják a tervezési terület szükségleteit, a fejlesztendő területeket. A kiválasztási döntések során az elnökségi szavazatok legalább 50%-a az üzleti és civil szféra képviselőitől származik, a közszévi szavazatainak száma nem haladhatja meg az 50 %-ot. A felügyelőbizottság nem döntéshozó szerv, de tanácskozási joggal minden elnökségi ülésen részt vesznek. Véleménynyilvánítási jogukkal élnek is. A munkacsoportok, TKCS fő váza az elnökség, a felügyelőbizottság és a munkaszervezet. A közszévi képviselő polgármesterek mellé igyekeztünk olyan egyéni vállalkozókat, civil szervezeti vezetőket bevonni a tervezésbe, akik a térségben jelentős, hatékony munkát végeznek, a kulturális és üzleti élet meghatározó képviselői. A TKCS, HBB tagok olyan vidékfejlesztési szereplők, akik mind három szféra képviselőiben saját területükön nagy szakértelemmel és tapasztalattal rendelkeznek, melyet évek óta a térség gazdasági és kulturális fejlődésének segítéséhez is felhasználnak. A hátrányos helyzetű csoportok, idős-fiatal generációk közvetett képviselői területünkön megoldott a döntéshozók jelenlétével. Összeférhetetlenségi okok elkerülésére törekszünk. A Sárvári és Celldömölki járás képviselője a döntéshozatalban kiegyensúlyozott, reprezentatív. A döntési folyamat átlátható, megkülönböztetés mentes. Tagfelvételtől az elnökség dönt, bárki számára nyitott a belépési lehetőség.

A Sághegy LEADER Egyesület bérelt, külön bejáratú irodája Sárvár Batthyány L. utca 34. szám alatt, tervezési területünk közepén helyezkedik el. Jól megközelíthető mindkét járásból. A 34 m²-es irodában elkülönül az ügyfél tér és a munkaszervezeti terület. Informatikai felszereltségünk megfelel az előírásoknak. 2 db asztali számítógéppel az adminisztratív feladatok elvégzéséhez. Az iroda felszerelt vezetékes telefonnal, 1 db mobil telefonnal, 1 db színes és 1 db fekete-fehér nyomtatóval, szkennelvel, fénymásolóval. Ügyfélfogadás mindennap van, hétfőn, szerdán és pénteken 8 – 12 óra között, kedden és csütörtökön 12-16 óra között várjuk az érdeklődőket.

A Sághegy LEADER Egyesület működésénél levő alapelvek, melyek a felhívásoknál, a területi képviselőknél, szervezeti és döntéshozatali eljárásoknál mindig érvényesülnek: nyitottság, átláthatóság, megkülönböztetésmentes döntéshozatal, elszámoltathatóság a tagok és az IH felé, a stratégia által érintett lakosság arányos képviselője a döntéshozatalban.

A HACS működtetéséhez szükséges költségvetés megtervezése évente történik. Elnökség, majd a közgyűlés fogadja el. Személyi jellegű bérköltségek és járulékaik mellett, munkába járási és kiküldetési költség elszámolása lehetséges. Dologi kiadásokban az irodabérletet, könyvelési és web karbantartási költségeinket nevesítjük. Takarékos gazdálkodás mellett végezzük feladatainkat.

2. számú melléklet: Célkitűzések, intézkedések, illeszkedések

Célkitűzéseink a helyi szükségletek alapján:

- Térségi gazdasági potenciál erősítése, fiatalok és helyi vállalkozások bevonása a gazdaságfejlesztésbe,
- Az identitástudat erősítése, hagyományaink megőrzése, hagyományos vagy hagyományteremtő rendezvények támogatása,
- Épített örökségünk és természeti környezetünk ápolása, védelme, alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, önkormányzatok és civil szervezetek eszközbeszerzésének támogatása,
-

Tervezett intézkedéseink, melyek munkahely teremtésre, induló vállalkozások támogatására, már működő vállalkozások fejlesztésére, természeti és kulturális örökségünk védelmére, helyi identitásunk megőrzésére, környezetünk védelmére, civil szervezeteink eszköz fejlesztésére irányulnak:

- A helyi vállalkozók, szolgáltatók és termelők versenyképességének növelése telephely,- és eszközfejlesztés által,
- A Sághegy LEADER Egyesület településeinek környezettudatos fejlesztése, az ott élők életminőségének javítása,
- Helyi termékek és értékek bemutatására szolgáló rendezvények támogatása (soft),

Az aktuális, a 2023-2027-es tervezési időszak Helyi Fejlesztési Stratégiája több ponton is illeszkedik a Közös Agrárpolitika tíz fő célkitűzésének egyikéhez.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedések meghozatala, a környezet védelme, és a tájak és a biológiai sokféleség megőrzése KAP célkitűzéshez mind gazdaságfejlesztési, mind közösségi célú intézkedéseink kapcsolódnak:

- Térségi gazdasági potenciál erősítése, fiatalok és helyi vállalkozások bevonása a gazdaságfejlesztésbe, helyi termékkör bővítése
- Az identitástudat erősítése, hagyományaink megőrzése, hagyományos vagy hagyományteremtő rendezvények támogatása, civil szervezetek eszközbeszerzésének támogatása, természeti környezetünk ápolása, védelme

A vidéki térségek gazdaságának élénkítése, méltányos jövedelem biztosítása a mezőgazdasági termelők számára, és a versenyképesség javítása KAP célkitűzésekhez a gazdaságfejlesztési intézkedéseink kapcsolódnak:

- Térségi gazdasági potenciál erősítése, fiatalok és helyi vállalkozások bevonása a gazdaságfejlesztésbe, helyi termékkör bővítése

A Sághegy LEADER Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája szinte szóról szóra illeszkedik a Közös Agrárpolitika Stratégiai Terv hazai szakpolitikai céljaihoz. A Helyi Fejlesztési Stratégia céljai az alábbi KAP ST célokkal állnak összhangban:

- A vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése
- Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése
- Helyi kézműves-és kisipari réteg fejlesztése (pl: festő, kőműves, asztalos, autószerelő stb.)
- Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása
- A vidéki térség, mint vállalkozási tér és lakóhely erősítése
- A helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése
- Az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása
- Községi élet, közösségi marketing, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése

- A fiatalok helyben tartásának támogatása, letelepedésük segítése, az elvándorlás megelőzése

A beavatkozás által az alábbi KAP ST igények kerülnek kielégítésre:

- 8.1.1 Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése
- 8.1.2 Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése –
- 8.1.3 Vidéki népességfogyás mérséklése
- 8.1.4 Tartósan inaktív aktív korúak társadalmi reintegrációja

3. sz. melléklet: A LEADER program 7 alappilléreinek bemutatása

- 8) Területalapú megközelítés: a LEADER HACS által lefedett terület egy homogén, összefüggő vidéki egység, ami nem minden esetben felel meg a közigazgatási határoknak. A működési terület településeit és lakóit a közös identitás, hagyományok, szokások, történelem vagy akár földrajzi helyzetük köti össze. Ez a megközelítés működőképes, a valós igények jobban körülhatárolható és pontosabb fellépéseket tesz lehetővé.
- 9) Alulról építkező megközelítés: egyes fejlesztések, programok megvalósulása eredményesebb és hatékonyabb, ha a helyi viszonyokat, erőforrásokat ismerő helyi lakosok, szervezetek fogalmazzák meg az elérni kívánt célokat, fejlesztési igényeket. A HFS megfogalmazása során a LEADER HACS-ok ösztönzik a helyieket, hogy vegyenek részt a közös munkában, gondolkodjanak közösen térségük jövőjének fejlesztésében. A „bottom-up”, vagyis alulról építkező típusú koncepcióknál kiemelt jelentőségű a helyi közösségfejlesztés, az együttműködés, a mindenki számára kezdeményező stratégia kidolgozása és annak végrehajtása.
- 10) Innovativitás: a sajátos, alulról jövő szükségletek feltárásának kiemelt szerepe van az újítások tekintetében. A LEADER program innovatív jellege a helyi erőforrásokra támaszkodik, valamennyi területen jelennek meg egyedi, új ötletek helyi szinten.
- 11) Integrált megközelítés: a LEADER program egyik legfontosabb alapja nem egy ágazat fejlesztési programja, hanem a vidéki térségek fejlesztésére irányuló tevékenységek és ágazatok közötti kapcsolat. A közösen megfogalmazott stratégiákban az intézkedések bármilyen szinten történő, multiszektorális megközelítése, összekapcsolása pozitív hatásokat indukál, hozzájárul a program sikerességéhez.
- 12) Sajátos irányítási és finanszírozási módszerek: a LEADER programban a decentralizáltság többek között a döntéshozatalban és a rendelkezésre álló források felhasználásában mutatkozik meg. Ez a sajátosság a helyi igényekre reflektál. Az elv alapja, hogy a térség problémáit a helyi szereplők ismerik leginkább, így ők a legkompetensebbek a fejlesztések kidolgozásában és megvalósításában.
- 13) Hálózatépítés, együttműködés: a LEADER HACS-ok és egyéb szervezetek közötti hálózatok meglétének alapja a helyi tapasztalatok, jó gyakorlatok és eredmények terjesztése, cseréje, a tudás, akár a munkamódszerek továbbadása. A hálózatépítés hozzájárul az elszigetelt vidéki térségek integrálásához és fejlesztéséhez. A hálózatok révén a HACS-ok együttműködésben is fogalmazhatnak és valósíthatnak meg fejlesztési célokat.
- 14) Helyi partnerség(ek), HACS-ok helyi szintű szerepvállalása: a háromoldalú partnerségek központi szerepet töltenek be a LEADER programban. A HACS-ok által koordinált stratégiák megfogalmazása és megvalósítása a különböző szervezetek és ágazatok képviselői

együttműködésében valósul meg, kiemelve a kölcsönös érdekeken alapuló partnerségek kialakítását, mélyítését.

4. sz. melléklet: a térségre vonatkozó adatok, mutatók

Demográfiai mutatók:

forrás: www.teir.hu www.ksh.hu

Természetes szaporodás, fogyás számadatainak értékelésekor megállapítható, hogy az élve születések és a halálozások különbözete ezer lakosra vetítve sajnálatos módon Magyarországon -4, Vas vármegyében -7,7, de a SLE területén -11,3 ezrelék a 2021-es év adatai szerint. Átlag feletti a halálozások és élve születések különbözeti mutatója területünkön, melynek következménye, hogy a településeinken egyre több lesz a lakatlan üres ingatlan, családi ház. A vándorlási egyenleg, az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete ezer lakosra vetítve Vas vármegyében 2,1 ezrelék, míg a Sághegy LEADER Egyesület területén 6,7 ezrelék. Vas vármegyére jellemző a keleti országrészből történő áttelepülés, a bejelentkezők számának emelkedése, ezzel szemben az 58 településünkön még inkább elköltöznek más ipari területekre.

Az állandó népességen belüli 0-14 évesek aránya Magyarországon 14,6 %, a Sághegy LEADER Egyesület területén 13,3%. Ez a mutató is azt bizonyítja, hogy az elvándorlás, előregedés folyamata nem állt meg, a születések száma kevés. Az állandó népességen belül 65 éves vagy 65 év fölötti lakosság aránya Magyarországon 20,3 %, a SLE területén 21,1 %.

Gazdaság:

Forrás: www.teir.hu www.ksh.hu

Kedvező emelkedés tapasztalható az országos, megyei és területi adatainkban a regisztrált vállalkozások száma ezer lakosra vetített arányában. A munkahelyek gyakori megszűnése, áthelyezése más ipari területre is segíti a növekedést, mert több esetben kényszervállalkozás létrehozásával próbálnak megélni a vidéki lakosok. A SLE területén 6 év alatt (2015-2021-re) 11,3 % volt a növekedés. 2021-ben 1.458 fő rendelkezett területünkön mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal. Általában jövedelem kiegészítő tevékenységként végeztek mezőgazdasági - növénytermesztési vagy állattenyésztési - munkát a vidéki emberek. Kevesen élnek helyi termék előállításból. Megfoglalmazásainkban az őstermelők támogatása az előző ciklusokban is létezett, ezt a gyakorlatot továbbra is szeretnénk fenntartani az eszköz beszerzés és telephely fejlesztés támogatása által. 2019-ben a SLE 58 településén 1.475 fő tevékenykedett egyéni vállalkozóként. 2020-ban 1.229 működő társas vállalkozás létezett. A mikro vállalkozások megtartása és számuk bővülése miatt az előző ciklusok jó gyakorlata után, ismét szeretnénk támogatni a vállalkozókat, szolgáltatókat eszköz beszerzési és telephely fejlesztési területen is.

Idegenforgalom:

Forrás: www.teir.hu www.ksh.hu

A Sághegy LEADER Egyesület területén 2014-ben 613 a kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek száma. Ezzel szemben a falusi szálláshelyek férőhelyeinek száma 276, mely az előző évekhez képest

csökkenést mutat. A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendég éjszakák száma 2016-ban 39.563 volt. A kereskedelmi szálláshelyek jelentős része Sárváron és Celldömölkön található, egyik sem LEADER jogosult település. Véleményünk szerint a szálláshelyek száma megfelelő, színvonaluk eltérő, széles skálán mozog, a falusi szálláshelyektől kezdve a színvonalasabb panzióig. Kihasználtságuk növelhető, de mivel számos népszerű fürdőnk szolgáltatáshiányos, első lépésben a szolgáltatások színvonala és köre fejlesztendő. Az első ciklusban támogattuk a falusi szálláshely kialakítási törekvéseket, ám a támogató határozatok ellenére több fejlesztés nem valósult meg, a projektgazdák visszaléptek, mert nem tudták előteremteni a fejlesztéshez szükséges anyagi forrást, vagy megváltoztak a körülményeik. A második ciklusban támogatást nyújtottunk szálláshelyhez nem köthető turisztikai attrakciók fejlesztésére, ám a kiírás itt sem érte el a célját, kevés kérelem érkezett, és ebből is számos volt a visszamondás. Területünkön pont a két járási központban koncentrálódik az idegenforgalom, de sem Sárvár, sem Celldömölk nem tartozik a LEADER jogosult települések közé, így ezen lehetőségek kiesnek a LEADER fejlesztések köréből, az illetékességi területen a turizmus és a turizmussal foglalkozók száma elhanyagolható, három település, Szeleste, Mesteri és Borgáta kivételével.

Foglalkoztatottság/munkanélküliség:

Forrás: www.teir.hu www.khs.hu

A nyilvántartott álláskeresők számának és összetételének alakulása: 2021 évben Vas vármegyében jelentősen változott az előző évhez képest a nyilvántartott álláskeresők száma, 5.318 főtől 4.040 főre csökkent. A Sághegy LEADER Egyesület területén hasonlóan néz ki a statisztika, 2020-ban 744, 2021-ben 606 álláskeresőt tartottak nyilván. A 25 év alatti nyilvántartott álláskeresők aránya 10,4 %, míg a 45 év feletti nyilvántartott álláskeresők aránya 53,1 % volt 2021 évben.

5.számú melléklet: a Sághegy LEADER Egyesület tervezési területe, földrajzi elhelyezkedése

1. sz. ábra: a Sághegy LEADER Egyesület tervezési területe

2. sz. ábra: a Sághegy LEADER Egyesület földrajzi elhelyezkedése